OKTOOBER 2022 / NR 286

TARTU VALLA KUUKIRI

AASTAST 1996

SINU HÄÄL KOGUKONNA HEAKS!

TARTU VALLA KAASAV EELARVE 2023

Esita oma idee

2023. a Tartu valla kaasavasse eelarvesse

hiljemalt 31. oktoobril!

Maarja-Magdaleena virgestusala avati 8. septembril

324 häält

Äksi vabaõhu võimlemissaal avati 19. augustil

323 häält

2022. a Tartu valla kaasavas eelarves osales 9 ideed. 955 hääletajat andsid kokku 1269 häält! Enim hääli kogusid Maarja-Magdaleena virgestusala (324) ja Äksi vabaõhu võimlemissaal (323).

LK 5–6

Hea Hariduse Fond ootab projektitaotlusi

LK 8–9

Tartu vald tunnustas haridusvaldkonna tegijaid

LK 12

Maarja-Magdaleena Noortekeskuse juhataja Kristiina Kuusik

LK 12–3

Kalapüügivõistlus Saadjärve Haug tõi kokku 207 osalejat

Kogume kokku vanavanemate mälestused!

Kuukirja sünnipäeva puhul teen üleskutse Tartu valla elanikele koguda oma vanemate ja vanavanemate mälestusi nii tekstide kui ka fotode näol. Lugusid ja fotosid võib saata Kuukirja toimetuse e-posti aadressile kuukiri@tartuvald.ee.
Samuti võid anda toimetusele märku, kui vajad mälestuste kogumisel abi.

Kuukirjas avaldatakse eelmisel kuul valda sündinud ja meie seast lahkunute andmeid. Lehte lisatakse nende laste nimed, kelle vanemad on vallale nime avaldamiseks andnud loa.

Toimetusel on õigus vajadusel tekstidele teha keelekorrektuuri.

Kõige uuemad uudised Tartu vallas toimuvast leiad Tartu valla kodulehelt ning Tartu valla või Kuukirja Facebooki lehtedelt. Ära unusta alla laadida Tartu valla äppi! Äpi kaudu saab vallale edastada oma mõtteid ja teavitada parandust vajavatest objektidest.

Väljaandja: Tartu Vallavalitsus ja Volikogu

Toimetaja: Katrin Sisask
Tel. 5627 0280
e-post: kuukiri@tartuvald.ee

Küljendus: Katrin Sisask, Ekes OÜ

Tartu valla Kuukiri ilmub tasuta.
Kuukirja saab elektrooniliselt lugeda valla koduleheküljel aadressilt:
tartuvald.ee/tartu-valla-kuukiri
või ajakirjana Issuust:
issuu.com/tartuvallakuukiri

- Novembri Kuukirjas avaldatavaid kaaskirju ja reklaame ootab toimetus **1. novembrini**.
- Jälgi Kuukirja tegemisi ka Facebookis: Tartu Valla Kuukiri
- Oled huvitav ettevõte Tartu vallas või tead inimest või tegu, mis vääriks kajastust? Saada vihje Tartu valla Kuukirjale!

Trükk: AS Ecoprint, Tiraaž: 6000

MIX Paber vastutustundlikest allikatest FSC® C092678 www.fsc.org

roheline trükis
Trükitud keskkonnateadlikus trükiettevõttes Ecoprint

Tartu Vallavalitsus
Haava tn 6, Kõrveküla alevik, Tartu vald, 60512 Tartumaa
Tel. 510 6363, **e-post:** tartuvald@tartuvald.ee

Tabivere teeninduspunkt
Tuuliku 11, Tabivere alevik, Tartu vald, 49127 Tartumaa
Tel. 525 4948, **e-post:** tabivere@tartuvald.ee

Laeva teeninduspunkt
Väänikvere tee 8, Laeva küla, Tartu vald, 60608 Tartumaa
Tel. 5302 6608, **e-post:** laeva@tartuvald.ee

Piirissaare teeninduspunkt
Valla, Tooni küla, Tartu vald, 62603 Tartumaa
Vastuvõtt T kell 9–10, muul ajal kokkuleppel
e-post: toomas.lindjärv@tartuvald.ee, piirissaare@tartuvald.ee, **Tel.** 529 4630

Tartu Vallavalitsuse ja teeninduspunktide lahtiolekuajad:
E, K, N 08.00–16.30, **T** 8.00–18.00, **R** 8.00–15.00
Lõuna 12.00–12.30

Vastuvõtuajad: Tartu Vallavalitsus, Tabivere ja Piirissaare teeninduspunktid:
T 8.00–12.00 ja 12.30–18.00, **R** 8.00–12.00
Laeva teeninduspunkt:
T 8.30–12.00

21. 09. 2022 vallavolikogu istungil vastu võetud otsused ja määrused

Kadri Linamägi, Tartu valla personali- ja dokumendihalduse spetsialist

MÄÄRUS

Määrus nr 14 – Tartu valla arengukava

Kinnitati Tartu valla arengukava 2022–2030.

Volikogu ainupädevuses on valla arengukava ja eelarvestrateegia vastuvõtmine ning muutmine. KOKS § 37 lg 1 kohaselt peab vallal olema arengukava ja eelarvestrateegia, mis on aluseks eri eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele. Arengukava ja eelarvestrateegia on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringuteks toetuse taotlemisel.

Määrus nr 15 – Tartu valla omandis olevatele eluruumidele üüri piirmäära kehtestamine

Määrusega kehtestati Tartu valla omandis olevate eluruumide üüri piirmäär. Käesolevat määrust ei kohaldata eluruumide kasutusse andmisel sotsiaalhoolekandelise abi korras eluruumi tagamise teenusena. Valla omandis olevaid eluruume antakse üürile ennekõike avalike teenuste osutamisega seotud vajadustest või muudest vallale olulistest asjaoludest lähtuvalt.

Valla omandis olevate eluruumide üüri piirmäär on 5 eurot eluruumi igalt ruutmeetrilt. Vallavalitsusel on õigus 12 kuu möödudes vaadata üüri piirmäär üle ja suurendada üüri piirmäära tarbijahinnaindeksist tulenevalt.

Määrus nr 16 – Hea Hariduse Fondi moodustamine ja fondist toetuste andmise kord

Tartu vallaeelarve koosseisu moodustati Hea Hariduse Fond. Käesolevas määruses käsitletakse haridusasutusena Tartu valla munitsipaalomandis olevaid koolieelseid lasteasutusi, põhikoole, gümnaasiume ja huvikoole. Fondi eesmärk on toetada haridusuuenduslikke projekte mis aitavad kaasa haridusasutuste õppekavade täitmisele ja arendamisele, haridustöötajate professionaalsele arengule, haridusasutuste ja erinevate huvigruppide vahelisele koostööle, kõrge õpimotivatsiooniga õpilaste põhi-, gümnaasiumi- ja huvihariduse omandamisele.

Õppeaasta jooksul on kolm taotlusvooru: 1. oktoober, 15. jaanuar ja 1. aprill.

Fondist antakse toetust järgmiselt:

1) kuni 1000 eurot – üksikute õpilaste, gruppide, rühmade või klasside tegevused;

2) kuni 5000 eurot – koostööprojektid.

2022. aastal kuulutatakse välja üks taotlusvoor, taotluste esitamise tähtaeg 1. november.

OTSUSED

Otsus nr 53 – Ostueesõiguse kasutamisest loobumine

Jätta kasutamata ostueesõigus Tartu vallas, Raadi alevis asuva Rannaste maaüksuse, kinnistu nr 12941550, katastritunnus 79401:001:0517, omandamiseks.

Otsus nr 54 – Vallavara omandamine

Omandada Tartu valla munitsipaalomandisse Tartu vallas Erala külas asuv Paasi tee L3 maaüksus (katastriüksuse tunnus 79601:001:2245, kinnistusraamatu nr 35804, 100% transpordimaa).

Otsus nr 55 – Volituste andmine hanke korraldamiseks

Anda Tartu linnale volitus ühishanke „Põhja pst ja Muuseumi tee ehitamise I osa“ korraldamiseks.

Tartu linn täidab kõiki riigihanke korraldamisega seotud riigihangete seadusest tulenevaid kohustusi ja teeb hankemenetlusega seotud toiminguid. Riigihanke tulemusena sõlmitakse kolmepoolne leping töövõtja, Tartu valla ja Tartu linna vahel.

Järgmine volikogu istung toimub 19.10.2022 algusega 16.00.

Istungi otseülekannet on võimalik vaadata volikogude infosüsteemis VOLIS. Istungit saab järelvaadata YouTube kanalis Tartu Vallavolikogu.

Volikogu istungite materjalid on avalikult kättesaadavad veebis: tartuvald.ee/et/volikogu-istungite-materjalid.

Tartu Vallavalitsuse poolt algatatud detailplaneeringud

Tartu Vallavalitsus

Kõrveküla alevikus asuva Seedri maaüksuse detailplaneeringu algatamine

Tartu Vallavalitsus algatas oma 22.09.2022 korraldusega nr 903 Kõrveküla alevikus asuva Seedri maaüksuse detailplaneeringu. Planeeringu eesmärk on kaaluda Seedri kinnistu (kü 79403:002:0178) jagamist kaheks elamumaa sihtotstarbega krundiks ning ehitusõiguse määramist üksikelamute ja abihoonete püstitamiseks. Planeeringuala pindala on ca 1,37 ha. Planeeringu algatamise eesmärgid on kooskõlas Tartu valla üldplaneeringuga.

Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseadusest ja Tartu valla üldplaneeringust. Võimalike uuringute vajadus selgitatakse välja planeeringu koostamise käigus. Detailplaneeringu algatamise korraldusega on võimalik tutvuda Tartu Vallavalitsuses (aadressil Haava tn 6, Kõrveküla alevik) või Tartu valla koduleheküljel www.tartuvald.ee

Kõrveküla alevikus Kõrve tn 5, 7, 18 ja 20 maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu algatamine ning KSH algatamata jätmine

Tartu Vallavalitsus teatab, et on algatanud 15.09.2022. a korraldusega nr 872 Kõrveküla alevikus asuvate Kõrve tn 5, Kõrve tn 7, Kõrve tn 18 ja Kõrve tn 20 maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu koostamise ja jätnud

algatamata kõnealuse dokumendi keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH).
Planeeringu eesmärgiks on Kõrveküla alevikus asuvatele Kõrve tn 5, Kõrve tn 7, Kõrve tn 18 ja Kõrve tn 20 kinnistutele määrata ehitusõigus ridaelamute ehitamiseks. Lisaks antakse lahendus liikluskorraldusele, haljastusele, heakorrale ja tehnovõrkudega varustamisele. Planeeringuala pindala on ca 2,8 ha. Planeeringu algatamise eesmärgid on kooskõlas Tartu valla üldplaneeringuga. Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseadusest ja Tartu valla üldplaneeringust.
KSH jäeti algatamata, kuna koostatud KSH eelhinnangu kohaselt ei kaasne kavandatava tegevusega olulist keskkonnamõju. Kaasnevad mõjud piirduvad peamiselt vaid planeeringualaga, on valdavalt ehitusaegsed ning kaovad peale ehituse lõppemist. Kavandatava tegevusega ei ületata keskkonna taluvusvõimet planeeringualal.
Detailplaneeringu algataja, koostamise korraldaja ja kehtestaja on Tartu Vallavalitsus (Haava tn 6 Kõrveküla alevik, Tartu vald, 60512 Tartu maakond). Detailplaneeringu koostaja on OÜ Raid Invest.
Detailplaneeringu algatamise ja KSH algatamata jätmise korraldusega on võimalik tutvuda tööpäeviti Tartu Vallavalitsuses (aadressil Haava tn 6 Kõrveküla alevik) või Tartu valla koduleheküljel www.tartuvald.ee

Tartu Valla arengukava 2022–2030

Tõnis Tõnissoo, Tartu valla arendusnõunik

Tartu Vallavolikogu võttis oma 21.09.2022 määrusega nr 14 vastu Tartu valla arengukava perioodiks 2022–2030 koos arengukava lisaks oleva eelarvestrateegiaga.

Valla arengukava sõnastab eesootava kaheksa aasta peamised arengusuunad. Arengukavas kirjeldatud arengueesmärgid ning nende eesmärkide saavutamiseks vajalikud tegevusprogrammid aitavad Tartu Vallavalitsusel ja Tartu Vallavolikogul valla arengut soovitud suunas hoida.
Ühe kohaliku omavalitsuse ülesanneteks on seadustega antud väga lai valik tegevusi: alates haridusasutuste ülalpidamisest, sotsiaalteenuste osutamise, ruumiplaneerimise ja heakorrani. Kõik need ülesanded ja tegevused ei toimi isoleeritult. Vastupidi, kõik valdkonnad on omavahel põimunud ja seotud selliselt, et sageli on keeruline eraldada, millise tegevusvaldkonna alla konkreetne tegevus kuulub. Seejuures tuleb iga väikseimgi valla ülesanne täita piisavas mahus ja parima kvaliteediga. Sellest tulenevalt sisaldab arengukava eesmärke ja tegevusi väga paljudest valdkondadest ning iga valdkonna areng sõltub ka teiste valdkondade arengust.

Tartu valla arengukava on jagatud kuueks strateegiliseks tegevussuunaks.
Nutikas Tartu vald.
See suund hõlmab Tartu valla haridusvaldkonna, noorsootöö ja ettevõtluse arenguga seotud eesmärke ja tegevusi. Tartu valla areng toetub suuresti valla elanike personaalsele arengule. Seetõttu on arengukava põhifookuses iga Tartu valla elaniku elukestev õpe ja seda toetava õpikeskkonna areng. Motiveeritud õpetajate, tipptasemel haridusasutuste juhtimise, inspireeriva õpikeskkonna ja tulemusliku noorsootöö abil püüame jõuda selleni, et Tartu valla elanikud oleksid aktiivsed, uudishimulikud ja edukad enda positiivsete väärtuste arendamisel.
Nelja aasta tegevuskavas on seetõttu olulisel kohal Tabivere lasteaia rekonstrueerimine, Raadi alevisse hariduskeskuse ehitamine ning Lähte Ühisgümnaasiumi õppehoone rekonstrueerimine.
Ka valla ettevõtluse arengu põhifookusena näeme nutikat majandust nii läbi elanike ettevõtlikkuse arendamise, uute äri- ja tootmisalade targa planeerimise kui ka keskkonnasäästlike rohepöörde ja ringmajanduse põhimõtete arendamise.

Terve Tartu vald.
See suund hõlmab tervishoiu, sotsiaalhoolekande ja turvalisuse temaatikat. Terve Tartu valla elaniku tunnuseks on aktiivne eluviis ja selle toetamiseks on vallas planeeritud tegevusi spordirajatiste, kergliiklusteede, jalgrattalaenutuste, mänguväljakute, parkide ja haljasalade, aga ka tervislikku toitumist soodustavate tegevuste arendamiseks. Nelja eesoleva aasta eelarvestrateegia sisaldab muuhulgas investeeringuid näiteks Lähte spordihoone, staadioni ja jäähalli arendamiseks ning Mõisavärava pargi arendamiseks Raadi alevis.
Sotsiaalvaldkonna fookuses on laste ja perede heaolu tagamine ning abi vajavate inimeste toetamine võimalikult pikalt iseseisvalt toime tulemiseks. Arengueesmärgiks on võetud tagada avalike teenuste juurdepääsetavus ja kättesaadavus. Valla turvalisuse tagamiseks on kavandatud mitmesugused tegevused tulekajude ja süütegude vähendamiseks ning veekogude ohutuse suurendamiseks. Samuti on planeeritud tegevusprogrammid kriisivalmiduse tõstmiseks.

Roheline Tartu vald.
See suund sisaldab looduskeskkonna ja keskkonnahoiuga seotud arenguid. Tartu valla arengueeliseks on siinne looduskeskkond, mille hoidmine on ka arengukavas seatud üheks prioriteediks. Eesmärk on tagada parimad elutingimused nii inimestele kui ka siin elutsevatele teistele liikidele ja kooslustele. Selleks on planeeritud tegevused nii vee, õhu kui ka üldise keskkonna kvaliteedi hoidmiseks. Eesmärkide saavutamiseks on vajalik suunata ka inimtegevust, sealhulgas õhusaaste vähendamisega ja tõhusa jäätmehooldusega seotud tegevusi.
Kogu maailma kliimaeesmärkidega kooskõlas on ka Tartu vald võtnud eesmärgiks vähendada oma tegevuse keskkonnamõju, vähendades energiatarbimist ja suurendades kliimaneutraalsete energiaallikate kasutuselevõttu.

Targalt planeeritud Tartu vald.
See suund koondab taristu, liikuvuse, aga ka planeerimise ja ruumiga seotud teemad. Oluliseks arengusuunaks on Tartu vallale ligipääsetavuse tagamine, luues selleks efektiivsed transpordivõrgud ja ühistransporidilahendused. Ka nelja aasta eelarvestrateegia sisaldab suures mahus erinevaid tee-ehitusprojekte. Linnalähedase asukoha tõttu on vallas lisandunud ja lisandumas suur hulk uusi eluruume, mistõttu on olulise tähtsusega ka tehnilise taristu areng (vesi ja kanalisatsioon, tänavavalgustus, küttelahendused jms). Kvaliteetse elukeskkonna saavutamiseks on olulisel kohal ka esteetiliselt väärtusliku

ruumi loomine.

Põnev Tartu vald.

See suund käsitleb kultuurivaldkonna ja kogukondade arenguid. Tartu valla kultuurielu edendamiseks on olulised nii kohaliku kultuuri arendamine kui ka rahvusvahelise tuntuse suurendamine. Suur roll valla kultuurielu arendamisel on kohalikel elanikel ja kogukondadel, kelle tegevuse toetamine on üheks arengukavas võetud prioriteediks. Kohaliku kultuuri arendamise keskkonnana nähakse olemasolevate asutuste (raamatukogud, haridusasutused, kultuurimajad) ja tegevuskohtade (külaplatsid, mänguväljakud jms) võrgustikke. Oluline roll nii kultuuri kui ka keskkonnavaldkonna arengus on Jääaja Keskusel.

Kaasav Tartu vald.

See suund hõlmab valla juhtimisega seotud teemasid. Kuna valla areng on võimalik ainult koostöös valla elanikega, on üheks oluliseks tegevussuunaks kaasamislahenduste arendamine. Eesmärk on arendada koostöövõrgustikke ning luua tehnilised lahendused, mis võimaldavad elanikel lihtsalt ja efektiivselt osaleda valla tegevuste kavandamisel ja elluviimisel. Olulised tegevused on seotud ka ühtekuuluvustunde ja valla identiteedi arendamisega ning valla ametnikkonna arendamisega.

Eraldi peatükina on arengukavas kajastatud Piirissaare arengueesmärgid ja tegevused nende saavutamiseks. Lisaks on mitmed Piirissaart puudutavad tegevused kajastatud ka arengukava erinevates valdkondlikes peatükkides.

Tartu valla arengukava täistekst on kättesaadav Tartu Valla kodulehel www.tartuvald.ee

Aita kujundada Tartu valla kalendrit aastaks 2023!

Saada Tartu vallas tehtud meeleolu- või loodusfoto e-posti adressile kuukiri@tartuvald.ee **hiljemalt 31. oktoobril.**

Hea Hariduse Fond ootab projektitaotlusi

Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja
Info: www.tartuvald.ee/hea-hariduse-fond

21. septembril võttis Tartu Vallavolikogu vastu määruse „Hea Hariduse Fondi moodustamine ja fondist toetuste andmise kord“. Fondist saavad rahalist toetust taotleda Tartu valla munitsipaalomandis olevad koolieelsed lasteasutused, põhikoolid, gümnaasiumid ja huvikoolid ning nende õpetajad ja õpilased. Sealjuures võivad mitu haridusasutust esitada taotluse ühiselt. Sel aastal kuulutatakse välja üks taotlusvoor, taotluste esitamise tähtaeg on 1. november.

„Tartu Vallavolikogu Hariduskomisjon soovib Hea Hariduse Fondiga anda kasuliku tööriista oma tööle pühendunud õpetajatele. Samuti soovime ärgitada õpilasi kaasa mõtlema ja õpetajatega koostööd tegema. Selle fondi üks põhiline märksõna on koostöö ja haridusvaldkonnas põnevate projektide võimaldamine.

Fondi väljatöötamisel kaasasime Tartu valla munitsipaalomandis olevate õppeasutuste esindajad ja kevadel toimusid arutelud ühistes töörühmades – üks lasteaedade ning teine koolide ja huvikoolide esindajatega. Sealt tuli väga selge signaal, et haridusse on vaja lisaressurssi.

Esimene taotlusvoor on avatud ja erandkorras pikendasime selle esitamise tähtaega 1. novembrini. Fondi suurus avatud voorus on 30 000 eurot. Järgmine taotlusvoor on jaanuaris ja selle ning ka järgmise aasta aprilli ja oktoobri vooru suurus määratakse koos Tartu valla 2023. a eelarvega,“ kommenteeris Tartu Vallavolikogu Hardiduskomisjoni esimees Janek Hoffmann.

Foto: Janek Hoffmann

Fondi välja töötamise protsessi kaasati Tartu valla munitsipaalomandis olevate õppeasutuste esindajad. Fotol koolide esindajate töörühma kohtumine Jääaja Keskuses.

Fondi eesmärk on toetada haridusuuenduslikke projekte, mis aitavad kaasa haridusasutuste õppekavade täitmisele ja arendamisele, haridustöötajate professionaalsele arengule, haridusasutuste ja erinevate huvigruppide vahelisele koostööle, kõrge õpimotivatsiooniga õpilaste põhi-, gümnaasiumi- ja huvihariduse omandamisele.

„Esimene taotlusvoor on avatud ja selle tähtaeg on 1. novembril,“ sõnas Janek Hoffmann, Tartu Vallavolikogu Hariduskomisjoni esimees.

Fondist toetatakse järgmisi tegevusi:

õpilaste klassi- ja kooliväline tegevus kooli õppekavas ettenähtud õppeainete omandamisel;

haridusasutuse õppekavas ettenähtud õppeainete omandamise ja õpetamisega seotud ühisüritused, väljasõidud, õppereisid ja ühiskoolitused;

valdkondlike konverentside ja seminaride korraldamine;

erinevaid huvigruppe ühendavad tegevused haridusasutuse õppe- ja kasvatuseesmärkide saavutamiseks;

õppetöös häid ja väga häid tulemusi saavutanud õpilaste täiendavate õppetegevuste korraldamine (ettevalmistus olümpiaadideks, konkurssideks, võistlusteks, meistriklassideks jmt).

Toetust võib kasutada:

tegevusteks vajalike materjalide ja vahendite soetamiseks;

transpordikuludeks;

tegevuste korraldajatega ja juhendajatega lepingute sõlmimiseks;

tegevuste korraldajatele ja juhendaja-

tele tasu maksmiseks;
tegevusteks vajalike muude kulude katmiseks.

Fondist antakse toetust järgmiselt:
kuni 1000 eurot – üksikute õpilaste, gruppide, rühmade või klasside tegevused;
kuni 5000 eurot – koostööprojektid.

Fondist rahastatakse tegevusi kuni 100% nende maksumusest ning rahastamata osa võib katta omaosalusega. Omaosaluse katmiseks võib kasutada vallaeelarvest haridusasutustele antavaid vahendeid, teiste isikute antud toetusi, tehtud annetusi vm vahendeid.
Toetust saab taotleda Tartu Vallavalitsuse menetluskeskkonnas SPOKU. Selleks tuleb esitada kirjalik avaldus koos toetust taotleva haridusasutuse, õpilase või õpetaja nime, toetusest rahastatava tegevuse elluviimise eest vastutava isiku nime, kontaktandmete, tegevuse maksumuse, fondist taotletava summa suuruse ja omaosaluse suurusega. Lisada tuleb kavandatavate tegevuste kirjeldus koos eelarvega, seos valla arengukava ja/või haridusasutuse õppekavaga ja vajadusel kokkulepped vm dokumendid, kui kavandatav tegevus eeldab juriidiliste isikute või haridusasutuse koosseisu mittekuuluvate isikute kaasamist.
Kui taotleja on alaealine, peab ta kaasama taotluses märgitud tegevuste elluviimise eest vastutavaks isikuks vähemalt ühe täisealise inimese.
Õppeaasta jooksul on kolm taotlusvooru, millel on kindlad tähtajad: 1. oktoober, 15. jaanuar ja 1. aprill. 2022. a on erandkorras esimese taotlusvooru tähtajaks 1. november.
Fondi rahastuse suurus määratakse koos Tartu valla eelarvega. Taotlusvoorus eraldamata jäänud rahalised vahendid kantakse üle järgmisse taotlusvooru. Eraldamata või välja maksmata raha ei kanta üle järgmise aasta eelarvesse.

Tartu valla kaasav eelarve 2023

Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja

Tartu vald korraldab 2023. a viiendat korda kaasava eelarve hääletust, et kaasata vallaelanikud ühe osa valla eelarve koostamisse. Seekordne hääletus erineb eelnevatest selle poolest, et kokku on arvestatud kaasava eelarve objektide ellu viimiseks senise 30 000 tuhande euro asemel 60 000.

Kaasav eelarve on võimalus viia valla eelarve toel ellu kodanikuinitsiatiivina sündinud mõte. See osa vallaeelarvest koostatakse kodanike ettepanekute ja hääletuse alusel, et anda kogukondadele paremad teadmised vallaeelarvest ja selle kujunemisest, parandada kogukondadevahelist koostööd, viia ellu uusi ideid või leida lahendus olulisele valupunktile vallas. Kaasava eelarve hääletusel võitnud ideed viiakse ellu 2023. aastal ning elluviimise korraldab vallavalitsus.
Kaasavasse eelarvesse on oodatud kõigi vallaelanike investeeringuideed, mille maksimaalne maksumus on 30 000 eurot. Kaasava eelarvega rajatav objekt peab olema avalikuks kasutamiseks ning projektist ei tohi tekkida ebamõistlikke kulusid valla järgnevate aastate eelarvetele. Realiseeritav investeeringuobjekt peab olema peale valmimist Tartu valla omandis.
Kaasava eelarve osa suurus 2023. a eelarve koostamisel on 60 000 eurot, seega saab ellu viidud vähemalt kaks enim hääli saanud projekti. Ideid saab esitada elektroonilises keskkonnas VOLIS. (www.volis.ee).

SINU HÄÄL KOGUKONNA HEAKS!

Esita oma idee
2023. a Tartu valla kaasavasse eelarvesse
hiljemalt 31. oktoobril!

TARTU VALLA
KAASAV EELARVE 2023

Maarja-Magdaleena virgestusala avati 8. septembril

Äksi vabaõhu võimlemissaal avati 19. augustil

2022. a Tartu valla kaasavas eelarves osales 9 ideed. 955 hääletajat andsid kokku 1269 häält! Enim hääli kogusid Maarja-Magdaleena virgestusala (324) ja Äksi vabaõhu võimlemissaal (323).

Sügisperioodil saab veel taotleda Tartu vallast toetusi!

Info: Tartu Vallavalitsus
Teksti koostas: Katrin Sisask

Tartu valla iseteeninduskeskkonnas SPOKU on võimalik esitada kõiki taotlusi elektrooniliselt. Iseteenindus kiirendab menetlemise protsessi ja vähendab vigaste taotluste arvu. Taotluste esitamine elektrooniliselt on mugav ja kiire.
Iseteenindusel on olemas ühenduvus Rahvastikuregistriga. Kõik esitatatud taotlused registreeritakse automaatselt dokumendiregistris. Kui vallaelanikul puudub interneti kasutamise võimalus, siis saab kõiki taotlusi esitada ka Tartu Vallavalitsuses, Haava tn 6, Kõrveküla alevik, Tartu vald, Tartumaa.
Alljärgnevalt on kokku koondatud info toetuste kohta, mis on sissetulekust sõltumatud ja mida jõuad veel sel aastal taotleda.

Ranitsatoetus

Lapsevanema avalduse alusel saab Tartu vallast ranitsatoetust esimesse klassi minevale lapsele.
Toetust on õigus taotleda esmakordselt 1. klassi mineva lapse ühel vanemal, kui lapse ja ühe vanema rahvastikuregistrijärgseks elukohaks on Tartu vald. Kui lapsevanem või vanemad ei täida perekonnaseadusest tulenevaid kohustusi, makstakse ranitsatoetus lapse hooldajale, hooldaja puudumisel füüsilisest isikust eestkostjale. Toetuse saamiseks tuleb pöörduda vallavalitsuse sotsiaalosakonda või teeninduspunkti. Vajalik blankett on leitav valla kodulehelt, samuti saab selle täita vallavalitsuses või teeninduspunktis kohapeal.
Taotluse esitamise tähtaeg on 31. oktoober.

Ürituse korraldamise toetus

Ürituse korraldamise toetust võib taotleda sündmuseks, mis on kooskõlas Tartu valla arengukavaga ja mis toimub Tartu vallas, on suunatud Tartu valla elanikele, tutvustab Tartu valda laiemale üldsusele või on muul viisil seotud Tartu vallaga.
Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU või Tartu Vallavalitsuses.
Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.

Kaasfinantseerimise toetus

Kaasfinantseerimise toetus on Tartu valla kaasfinantseering projekti omaosaluse tagamiseks teistest fondidest taotletavate kogukonna ja piirkonna arengule suunatud ja Tartu valla arengukavaga seotud tegevus- ja investeeringuprojektide läbiviimiseks. Toetust saab taotleda mittetulundusühing või sihtasutus.
Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU või Tartu Vallavalitsuses.
Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.

Tegevustoetus

Tartu vald maksab valla eelarvest mittetulunduslikuks tegevuseks toetust. Toetus on mõeldud valla avalikes huvides tegutsevate ja vallaelanikele suunatud mittetulundusühenduste tegevuse toetamiseks ning erinevate huvigruppide vaba aja sisustamise võimaluste mitmekesistamiseks. Vallaeelarve vahenditest toetatakse elukeskkonna arendamist, kultuuri-, hariduse-, noorsoo- ja spordiprogramme, külaelu arendamist, vaba aja veetmise võimaluste mitmekesistamist ja siseturvalisuse ennetustööd. Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU või Tartu Vallavalitsuses.
Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.

Projektitoetus

Projektitoetuse eraldamise eesmärk on propageerida Tartu valda kui rikkalike traditsioonidega kultuuri- ja spordivalda, mitmekesistada erinevatele sihtgruppidele suunatud tegevusi, toetada Tartu valla aktiivsete elanike omaalgatust ning väärtustada vabariiklike ja rahvusvaheliste ürituste korraldamist vallas.
Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU või Tartu Vallavalitsuses.
Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.

Tartu valla NOVA komisjon ootab liituma!

Katrin Sisask,
Tartu valla NOVA komisjoni koordinaator

6. oktoobril kohtusid NOVA komisjoni liikmed Tartu vallamajas. Ette võeti teemad, mis olid arutlusel eelmisel Tartu Vallavolikogu istungil, mis tulevad arutusele järgmisel istungil ja mis on aktuaalsed valla tasandil täna.

Foto: Tiina Tambaum

Vasakult Suire Ratassepp Maarja-Magdaleenast, Kaisa Kreela Lähtelt, Mari Leover Vasulast, koordinaator Katrin Sisask ja Mihkel Täpsi Sortsi külast.

Koosolekul osales 4 NOVA liiget – noorte esindajatest Kaisa Kreela ja Mihkel Täpsi ning pensioniealistest Mari Leover ja Suire Rattassepp. Teemade üle mõtiskleti ühises aruteluringis, kus iga liige sai avaldada oma arvamust.
Septembri vallavolikogu istungil vastu võetud Hea Hariduse Fond ja selle korraldamine kõnetas rohkem nooremaid liikmeid – on nad ju täna Tartu valla koolide õpilased. Teema oli oluline aga ka pensioniealistele ja arutleti võimaluste üle, kuidas saaksid noored koostöös oma kooli õpetajate ja miks mitte mõne vanemaealisega, kes näiteks kuulub mõnda huviala põhisesse seltsi, esitada projektitaotluse, mis tekitaks parema koostöö

koolide ja kogukondade vahel ning hõlmaks samal ajal ka põlvkondadevahelist suhtlust.
Pikalt arutleti kaasava eelarve teemadel. Huvi pakkus see mõlemale vanuserühmale ja vähemalt kuulnud olid sellest kõik NOVA liikmed. Noored ütlesid, et kuna nad ei ole seni veel 16-aastased olnud, siis ei ole neil olnud võimalik ideede hääletamisel osaleda. Kuid kui vanusepiir 16 saab ületatud, siis vaatavad nad kindlasti kaasavat eelarvet uue pilguga. Arutleti, et suurema elanikkonnaga piirkondade esitatud ideedel on häälte kogumisel teatud eelised väiksemate külade esitatud ideede ees. Kuidas aga süsteemi parendada? Teha eraldi hääletused suurematele asulatele, nagu näiteks alevid ja alevikud, ning hoida külad neist lahus? Kuidas sellisel juhul oleks reguleeritud hääletamisõigus? Kas alevike elanikud saaksid endiselt hääletada külade ideede poolt ja vastupidi?
Nii Hea Hariduse Fond kui ka kaasav eelarve jäeti lahtiseks teemaks, mida ilmselt arutatakse järgnevatel koosolekutel veel. Lepiti kokku, et liikmed räägivad oma võrgustikus olevate inimestega mõlemal teemal ja vaatavad, mida teised arvavad.
Eraldi teemana joonistus koosoleku lõpus välja ühistransport. Teema on oluline noortele, kuna nemad kasutavad ühistransporti igapäevaselt kooli ja koju liiklemiseks, ning vanemaealistele, kuna tihti on ühistransport nende ainuke liikumisvahend. Ühistranspordi kättesaadavus on valla eri piirkondades erinev ja seetõttu olid ka arvamused erinevad.
NOVA liikmed leppisid oma esimesel koosolekul septembris kokku, et kohtutakse iga kuu esimesel neljapäeval. Seega toimub järgmine koosolek 3. novembril.

Hea Tartu valla elanik, kui sa soovid osaleda NOVA komisjoni töös, siis anna sellest märku e-posti aadressil katrinsisask@gmail.com või telefonil 5627 0280.

Majoraadi parki Raadil istutati 100 puud

Estrit Aasma, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

Tartu Vallavalitsus viis läbi hanke Majoraadi parki 100 puu istutamiseks koos järelhooldusega. Hanke võitis AS Mustamäe Haljastus, kes 30. septembri hommikul kõiki kohale tulnud talgulisi juhendas, et puud saaksid õigesti istutatud.

„Esimesed 20 harilikku pihlakat istutasime 30. septembril talgu korras Tartu Vallavalitsuse, Tartu Valla Kommunaali ja Rally Estonia inimestega Majoraadi parki, kus saab toimuma WRC Rally Estonia kiiruskatse. Hiljem lisandus veel 80 suurt istikut. Selliselt sai kokku lepitud ralli korraldajatega selle aasta eesmärke seades, et osa saaks ka rajaäärne keskkond ning rohelus. Rally Estonia panustab Majoraadi parki, mida kasutavad 360 päeval aastas eeskätt kohalikud inimesed ja 5 päeval aastas rallifännid ja tiimid. Puu istutamine annab kindlust, et plaanid on pikad," sõnas Tartu vallavanem Jarno Laur optimistlikult.

Vallaarhitekt Egle Nõmmoja lisas: „Istutusmaterjal tuleb kolmest kohast – Karukäpa puukool, Nurga puukool ja Juhani puukool. Kokku istutatakse pargialale 10 hobukastanit, 15 musta leppa, 5 juudapuulehikut, 20 harilikku pihlakat, 10 halli pähklipuud, 10 remmelgat ja 30 ebatsuugat."

Aitäh kõigile talgulistele!

Tartu vald tunnustas haridusvaldkonna tegijaid

Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja

Sel aastal tunnustas Tartu vald esimest korda oma valla haridusvaldkonna tegijaid. Pidulik tänuüritus leidis aset 6. oktoobril Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses.

Välja kuulutati 8 kategooriat.
Aasta kooliõpetaja tunnustuse pälvis Kõrveküla Põhikooli õpetaja Reet Rosenberg silmapaistva toetuse eest õpilaste arengusse.
Aasta lasteaiaõpetaja tunnustuse pälvis Raadi lasteaia Ripsik õpetaja Kätlin Ilves silmapaistva toetuse eest lasteaialaste arengusse.
Aasta koolitöötaja tunnustuse pälvis Tabivere Põhikoolist Kadi Kesa, kes on silmapaistval viisil aidanud kaasa kooli arengule ja uute ideede juurutamisele.
Aasta lasteaiatöötaja tunnustuse pälvis Tabivere lasteaia õpetaja Vassilina Vido, kes on silmapaistval viisil aidanud kaasa lasteaia arengule ja uute ideede juurutamisele.
Aasta tugispetsialisti tunnustuse pälvisid J. V. nimelisest Maarja-Magdaleena Põhikoolist Annika Raudoja ja Kõrveküla lasteaiast Päikeseratas Sirli Kõrts, kes on koolis või lasteaias silmapaistval viisil aidanud kaasa laste ja õpilaste arengule.
Aasta noorõpetaja tunnustuse pälvis J. V. nimelise Maarja-Magdaleena

Foto: Mario Mesi

Vasakult Aasta nooröpetaja Aili Kruusaauk J. V. nimelisest Maarja-Magdaleena Põhikoolist, Aasta tugispetsialist Annika Raudoja J. V. Veski nimelisest Maarja-Magdaleena Põhikoolist, Aasta lasteaiatöötaja Vassilina Vido Tabivere lasteaiast, Aasta tugispetsialist Sirli Kõrts Kõrveküla lasteaiast Päikeseratas, Aasta lasteaiaõpetaja Kätlin Ilves Raadi lasteaiast Ripsik. Fotolt puuduvad Aasta koolitöötaja Kadi Kesa Tabivere Põhikoolist ja Aasta kooliõpetaja Reet Rosenberg Kõrveküla Põhikoolist.

Põhikooli õpetaja Aili Kruusaauk. Aasta haridusteoks valiti Maarja-Magdaleena lasteaed Muumimaja valmimine.

Palju lennukaid mõtteid kõigile tunnustuse saanutele ka edaspidiseks!

Tartu linna ja maakonna haridustöötajate tänusündmus

Tekst ja fotod: Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja

30. septembril jagasid Tartu Ülikooli Raamatukogu konverentsisaalis Tartumaa Omavalitsuste Liit, Tartu Linnavalitsuse haridusosakond ja ETKA Andras tunnustusi Tartu linna ja maakonna 2021/2022 õppeaastal silma paistnud haridustöötajatele.

Teiste seas pälvisid Tartu vallast tunnustuse Airi Kahar Tabivere Põhikoolist – Aasta klassiõpetaja, Maarika Vällik Tabivere Põhikoolist – Aasta põhikooli aineõpetaja, Ülle Luik Raadi Lasteaiast Ripsik – Tartumaa aasta õppeasutuse juht.
Aasta õppija tunnustus tuli Tartu vallas Kõrvekülas elavale Merje Kaaretile, aasta koolitussõbralikuks organisatsiooniks valiti Tartu vallas Raadi tööstuspargis tegutsev HANZA Mechanics Tartu AS, Aasta täiskasvanuhariduse edendajaks Kõrveküla Raamatukogu direktor Hele Ellermaa. Lisaks olgu märgitud, et Väägvere Pasunakoori dirigent, Tartu vallast pärit Kersti Perandi valiti Aasta huvialaõpetajaks töö eest Ülenurme Muusikakoolis.

Paremal Raadi Lasteaia Ripsik direktor Ülle Luik Tartumaa aasta õppeasutuse juhi tunnustust vastu võtmas

Airi Kahar Tabivere Põhikoolist

Paremal Merje Kaaret Tartumaa Aasta õppija tunnustust vastu võtmas

Maarika Vällik Tabivere Põhikoolist

Keskel Kõrveküla Raamatukogu direktor Hele Ellermaa aasta täiskasvanuhariduse edendaja tunnustust vastu võtmas

„Laulud õpetajaga“

Tekst: Kadi Kesa, Tabivere Põhikool
Fotod: Piret Siivelt

Tabivere Põhikoolis tähistati õpetajate päeva üritusega „Laulud õpetajaga“. Õpilane sai valida laulu ja õpetaja, kellega seda laulu esitada.

Prooviperiood oli tihe, sest esinemas olid peaaegu pooled meie kooli õpetajad koos õpilastega. Oli duette, oli koos terve klassiga esinemist ja nii mõnigi õpetaja ja ka õpilane üllatas oma hea lauluhäälega publikut. Vasakpoolsel pildil ürituse idee autor, muusikaõpetaja Maarika Kaalep, 4. klassi õpilane Markus Erik Luik ja neid kitarril saatev 9. klassi õpilane Elis Maarja Aardevälja. Parempoolsel pildil Maarika Kaalep ja Rosabel Vassil, kes ütlesid ürituse avasõnad.

Õpetajaametil on hindamatu väärtus

Tekst ja fotod: Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja

Iga uue õppeaasta alguses on Kuukirjas ilmunud lugu ühest Tartu valla koolis töötavast õpetajast. Tavaliselt on see ilmunud septembri lehes, kuid sel aastal tuli ära oodata õpetajate päev, sest Kõrveküla Põhikoolil oli kindel soov, et nende kooli õpetaja, kellest lugu ilmub, peab olema nende kooli aasta õpetaja, kelle nimi kuulutatakse välja õpetajate päeval.

Kõrveküla Põhikoolis on õpetajate päeval aasta õpetaja välja kuulutamine olnud pikaajaline traditsioon. Valitakse nii õpilaste poolt esitatud aasta õpetaja kui ka õpetajate endi seast valitud pedagoog.
Kõrveküla Põhikoolis peeti õpetajate päeva 7. oktoobril. Kell 8.00 hommikul kogunesid kõik õpetajad õpetajate tuppa.
Kui kooli raadios aasta õpetaja Heiki Rokka nimi välja hõigati, võis tema näost välja lugeda väga suurt üllatust – justnagu oleks ta mõelnud, kas ta ikka kuulis õigesti, võibolla on midagi segi aetud. Ta selgitas hiljem: „Tunnustus tuli mulle 100% üllatusena. Meie koolis on nii palju tublisid õpetajaid ja nad kõik vääriksid seda tunnustust. Rõõm on muidugi suur, et mind valiti.“
Heiki Rokka töötab Kõrveküla Põhikoolis matemaatikaõpetajana 2016. aastast. Varasematel aastatel, kui koolis oli vähem õpilasi ja paralleelklasse polnud, õpetas ta matemaatikat kõigile 5.–9. klassi õpilastele. Nüüd aga on klassikomplekte rohkem ja näiteks tänavu õpetab ta 4. a, 7. b ja 8. ning 9. klasside õpilaste rühmi.
„Mul on suur rõõm, et meie koolil on olemas kõik kaasaegsed võimalused ja tehnoloogiliselt väga hea keskkond õpetamiseks. See aitab palju parimate õppetulemuste saavutamiseks, aga samuti on toeks õpilase ja õpetajate sõbralikele suhetele.“

Heiki, mis on oluline õpetajaametis?
Olulised on hea tahe, suhtlemisoskus, oma aine väga hea tundmine ja ei tohiks unustada huumorimeelt. Kindlasti peab õpetajal olema oskus andestada, sest eksimusi ikka tuleb ette. Usalduslik suhe õpilaste, vanemate ja kooli juhtkonnaga on samuti olulised. Õpetaja peab alati olema valmis ka muutusteks ja uuendusteks. Tänapäeva maailmas on infot rohkem kui jõuad jälgida – internet, erialane

kirjandus, televisioon, koolitused – kuidagi tuleb selles orienteeruda ja uuendustega kaasas käia.

Mida arvate sellest aastast Tartu vallas käivitunud Hea Hariduse Fondist?
Endast lugupidev vald peab nägema, et haridus on oluline ja koole tuleb toetada. Õnneks meie vald märkab seda vajadust. Oleme me ju saanud viimastel aastatel täiesti uue koolimaja, spordihoone ja staadioni. Moodulmajad kooli õuelt on kadunud. On hea,

kui omavalitsus tunnustab ning väärtustab haridust.

Kuidas te motiveerite õpilasi?
Vahel on raske toetada kõiki õpilasi, keda tahaks. Klassis on 24 õpilast ja tund kestab 45 minutit. Kui igale õpilasele individuaalselt pühendada üks minut, on pool tundi juba läinud. Kiirematele saab anda lisaülesandeid, aga vahel sa lihtsalt ei märka ja mõni õpilane ei anna ka ise märku, et tal on tunnis igav. Kui ma aga näen, et õpilane on võimekam, kui ta hinded seda näitavad, siis üritan alustada individuaalset suhtlust. Lapsega tuleb arutada seda millised on tagajärjed, kui koolis ei pinguta. Vahel aitab motivatsiooni tõsta, kui arutled lapsega, millised on tema edasised plaanid peale põhikooli lõppu. Kindel on see, et halb hinne ei pane kedagi paremini õppima.

Mis sõnumi soovite edasi anda lapsevanematele?
Nad võiksid unustada ära selle, mis nende kooli ajal neid häiris. Koolisüsteem ja ka suur osa õppeprotsessist on vahepealse ajaga palju muutunud. Lapsele ei ole kasuks kui öelda, et juba minu kooliajal oli nii või et juba siis tegi see õpetaja seda või teist. Selle asemel tuleks lapsele positiivsust süstida. Negatiivsus või halvustav võrdlemine ei vii kedagi edasi ega muuda midagi paremaks.
Veel soovin ma, et kodud tunneksid huvi koolis toimuva vastu. Näiteks kui kuskil teises koolis jääb silma midagi, mis ka meie koolis võiks olla, siis julgelt sellest juhtkonna või õpetajatega rääkida. Oluline on ka see, et õpetajat tasub rohkem usaldada, sest ta on oma ala spetsialist, kes püüab leida parimad lahendused ja meetodid.

Mis on teie hobid, millega sisustate vaba aega?
Seda ilmselt ei saa nimetada hobiks, aga suure osa oma vabast ajast veedan ma koos oma imelise perega. Kui aga rääkida hobidest, siis ma olen väga suur rokkmuusika austaja. Armastan käia kontsertidel ning lugeda muusikutega seotud elulooraamatuid.
Nooremana harrastasin ka näitlemist, rahvatantsu ja koorilaulmist. Tänasel päeval kuulub mu hobide hulka veel mu kodukandis akustiliste kitarride ansamblis mängimine. Varem mängisime rohkem folkmuusika taustaga palasid, nüüd oleme liikunud pigem kitarriklassika poole. Kui ma midagi oma elus kahetsen, siis seda, et mul omal ajal ei olnud võimalust õppida muusikakoolis.

Lähte kooli neljandikud käisid Jääaja Keskuses ja Saadjärvel

Maris Pagel, Lähte Ühisgümnaasiumi 4.b klassijuhataja

Foto: Maris Pagel

Vee peale minnes on ohutus ennekõike. Pildil 4.b klass.

Foto: erakogu

Kui parvel käidud, oli võimalus ringi vaadata Jääaja Keskuses. Pildil 4.a klass.

15. septembril osalesid 4. klassid Jääaja Keskuse õppeprogrammis „Järv elukeskkonnana: uuringud parvelt."

Parvel avastati järve enamana kui lihtsalt veekoguna – õpiti tundma järveelustiku eripära ning mõistma looduses toimivaid seoseid. Tutvuti kompassi ja kaardiga ning määrati ilmakaari. Õpiti, kuidas mõõta vee temperatuuri, vee sügavust ja selle läbipaistvust. Lisaks sisaldas programm veesiseste ning kaldavees kasvavate taimede uurimist ning püüti töölehel väljatoodud taimedega kokku viia. Taimekonksu abil püüti järvest veesiseseid taimi ning kaldavee taimi vaadeldi parvelt. Kogu läbivõetud materjali peale täideti grupitööna ka vastavaid töölehti. Lisaks oli õpilastel võimalus külastada Jääaja Keskuse näitust.

Õpetajatest olid kaasas klassijuhatajad Maris Pagel ja Eve Leola. Õppekäik sai teoks tänu Keskkonna Investeeringute Keskusele.

Maarja-Magdaleena noortekeskuse juhataja Kristiina Kuusik

Tekst: Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja
Fotod: erakogu

Selle aasta märtsis alustas Maarja-Magdaleena Noortekeskuses tööd Kristiina Kuusik (26). Varem on ta noorsootööga kokku puutunud töö käigus Tabivere Rahvamajas ja seetõttu on varasemalt olnud kaasatud ka paljudesse Tabivere Noortekeskuse tegemistesse.

Kristiina Kuusik (musta särgiga, istub heinapallil) koos Maarja-Magdaleena Noortekeskuse aktiiviga traditsioonilisel perepildistamise üritusel

Aastaid oli Kristiina vabatahtlik noorsootöö alal ja hiljem Noortejuht Jõgeval. Seda, et Maarja-Magdaleena noortekeskusesse töötajat otsitakse, kuulis ta Tabivere Noortekeskuse juhatajalt, keda tundis juba varasemast ajast.

Kristiina sõnul võtsid noored ta kiiresti ja väga hästi omaks. Koos kokatakse, meisterdatakse ja korraldatakse üritusi.

Noored tulevad keskusesse tavaliselt kohe peale kooli ja juba alguses kujunes välja 8-liikmeline noorteaktiiv, mis tänaseks on kasvanud ca 12-liikmeliseks. Esimene üritus, mida koos Kristiinaga korraldati, oli Jüriöö jooks. Iga noor sai ülesande, mille kordamineku eest tuli tal vastutada.

Veel on korraldatud lastekaitsepäeva, traditsioonilist perepildistamise üritust, osaletud Maarja-Magdaleena piirkonna kodukohvikute päeval ja külastatud lennunduspäeva Tartus.

Sügisplaanideks on korraldada disco, pidada Halloweeni, külastada Tartus Eedeni bowlingukeskust ja kino ning matkata.

Igal aastal korraldab Tartu vald noortepäeva, mille korraldamise eest vastutavad kordamööda erinevad noortekeskused vallas. Sel aastal korraldas seda Maarja-Magdaleena Noortekeskus. „Tartu valla Noortepäeva korraldamisel lasin noortel endil kõige eest vastutada. Uurida hinnapakkumisi, tellida batuudid, mõelda, kuidas saame elektriühenduse jne. Kõik tegid rõõmuga kaasa ja usun, et meil läks väga hästi," lausub Kristiina lõpetuseks.

Tartu valla Noortepäev

KULTUUR

Kalapüügivõistlus Saadjärve Haug tõi kokku 207 osalejat

Mart Toots, ürituse korraldaja

1. oktoobril toimus Saadjärvel traditsiooniline spinningupüügivõistlus Saadjärve Haug 2022.

Esmakordselt toimus võistlus 2010. aastal. Sellel aastal registreerus suhteliselt sooja ja tuulevaikse ilmaga rekordiliselt 207 osalejat, 88. paadil. Teadaolevalt pole Eestis ühtegi nii suure osavõtjate arvuga spinningupüügivõistlust toimunud. Tõenäoliselt mõjutas suurenenud huvi Saadjärvele võistlema tulekuks see, et teist korda polnud Saadjärve kalapüügivõistlusel enam Keskkonnaameti poolt mootorivõimsuse piirangut, mis andis Eesti suuruselt 5. järvel võimaluse osaleda suuremate paati-

dega. Professionaalsematel kalastajatel on pigem sellised paadid, mille võimsus ületab 30 hj. Kui Kui tuule suund Saadjärvel on piki järve üle 7m/s, siis hakkab väiksematel paatidel laine üle parda vett sisse viskama. Õnneks sellel võistlusel seda probleemi ei olnud, küll aga on tekitanud muret varasematel aastatel.

Saadjärv on ainus järv, mis kuulub nii Eesti kümne kõige suurema kui ka kümne kõige sügavama järve hulka. Järve pindala on 708 ha, suurim sügavus on 25 m. Keskmine sügavus 8 m.

Võistlejad alustasid kogunemist juba enne kella 9.00 Tabivere rannas, kus on korralik suur parkla ja Tartu valla avalik slipp, mille juures on pikk Saadjärve Jahtklubi paadisild.

Võistlusaeg oli planeeritud 11.00–15.30, aga suure slipi järjekorra tõttu, mis ulatus Jõgeva maanteele välja, lükati võistlus aga 15 minutit edasi, et kõik jõuaks ühisstarti. See vaatepilt oli ülivõimas, kui peale stardisignaali asusid paadid omale püügikohti otsima.

15.45 lõppes püügiaeg ja seejärel toimus kaldal kalade kaalumine ja kõik võistlejad said sooja suppi Tabivere ranna Pork Belly kohvikus.

Võistlus toimus paatidega, ühes paadis võis maksimaalselt olla neli inimest. Kala kogust arvestati paadi kohta ja lubatud püügivahendiks oli spinning rulliga ja lant. Ühes paadis oli lubatud korraga kasutada kolme püügivahendit. Kaalumisele võis esitada paadi kohta 5 suurimat haugi. Üldarvestusele lisaks toimus eraldi arvestus noortele kuni 14-a (kaasaarvatud) ja naistele. Esmakordselt oli järvel eraldi paadiga lisakohtunik selleks, et võistlejatel oleks võimalik 4+ kg haugid vabastada peale kohtuniku läbi viidud kaalumist. Seda võimalust kasutas kolm paatkonda. Kolmel paatkonnal õnnestus peale kaldal kaalumist mõned haugid tagasi vette lasta. Nende vahel toimus Mahl Fishingu poolt välja pandud eriauhinna loosimine. Suurima kala püüdnud Rainer Mahl ise selles loosis ei osalenud. Suurte haugide vabastamine kogub järjest enam populaarsust.

Võistlusel läksid arvesse ainult haugid ja pikkus pidi olema rohkem kui 50 cm (seadusega on minimaalne pikkus 45 cm) ja eriauhind oli suurima haugi ning ahvena püüdjale, mis pidi olema enam kui 30 cm pikk.

Suurima haugi püüdis Rainer Mahl, kellel õnnestus välja püüda 5 270 g kaaluv haug. Suurt ahvenat ei õnnestunud seekord kellelgi kätte saada.

Üldarvestuse võitjad oli Rainer Mahl ja Indrek Rumjantsev kalade kogukaaluga 8 640 g, II koha sai paatkond „Saad 1“ koosseisus Raido Silla, Ilmar Kaasik tulemusega 7 030 g. III koha sai paatkond „Normaalsed“ koosseisus Enno Toomla, Mati Banhard tulemusega 6 570 g.

Naiste I koha saavutas Gerli Albert, tulemusega 2 970 g. II koha Riina Liis tulemusega 2 380 g, III koha saavutas Liilia Kilk tulemusega 1 850 g.

Noorte I koha saavutas 9-aastane Edward Nugis tulemusega 1 050 g. Kokku osales 23 noort. Kahjuks teistel ei õnnestunud haugi tabada. Nende vahel loositi välja 5 kommipommi kinkekasti koos Vudila mängumaa kinkekaartidega. Noorim osaleja noorte arvestuses oli 3-aastane Andreas Kabanen.

Lisaks edukamate püüdjate autasustamisele loosisime välja kõikide osalejate vahel juba traditsiooniks saanud suure Stovemani suitsuahju koos lisatarvikutega (väärtus ligikaudu 700 eurot) ning 5 tundi kestva parvsaunasõidu kinkekaardi (väärtus 260 eurot). Suitsuahju võitmise loosiõnn sattus sellel korral kohalikule Tabivere elanikule Raul Sokmannile. Eriauhind anti välja ka kõige väiksema (2,49 m pikkuse) paadiga osalejatele, kelleks olid Taavi Mägi ja Keio Kaasik võistkonnast „Voore.“

Auhinnalaud oli tänu toetajatele jätkuvalt väga uhke. Kalapüügivõistlus Saadjärve Haug on oluline spordi- ja kultuurisündmus üle kogu Eesti. Kohtumiseni järgmisel aastal!

Igal külal oma mihklipäev

Meeli Kruus, Kõrveküla Maanaiste Selts Miina

Septembrikuu lõpus tähistas vanarahvas mihklipäeva ehk kasupäeva, mis oli tähtis püha aastaringis, sest mihklipäevast lõppes suvi ja algas sügis. Nagu pühadeks ikka, tuleb korralikult valmistuda ja seda ka korralikult pühitseda.

Kõrveküla maanaiste seltsi Miina naised otsustasid püha tähistada sügislaada, hoidistekonkursi, näituse ja külaliste kutsumisega.
Tegevusi oli plaanitud seinast seina. Kohale oli kutsutud Heino Prost rehepeksumasinaga ja võrdluseks kõrvale tänapäevane kombain, et oleks näha, mismoodi tööd ja masinad on ajas muutunud.
Tiiu-Reet Kõnnusaar Heino Prosti põllumajandusmuuseumist kirjutas selle päeva kohta nii:
„Sellel imeilusal sügispäeval, mil oma töömasinatega Kõrvekülla jõudsime, olid sealsed huvilised juba ootamas. Päeva jooksul tuldi vaatama, kuidas toimus leivavilja kotti ja salvedese jõudmine enne kombainide tulekut.
Heino Prosti Põllutöömasinate Muuseum tuli kohale oma olulisemate eksponaatidega, 1936. a Ameerikas valmistatud Deering traktori ja sama vana Rootsis valmistatud Thermaenius rehepeksumasinaga.
Veidi nendest masinatest.
Thermaeniuse rehepeksumasinaga on väga otstarbekas masin, sest selle abil saab kätte nii teravilja-, lina-, köögivilja-, lille- kui ka heinaseemne, kasutades erinevaid sõelasid.
Heino kätte jõudis see masin veoauto kastis pikali ja oli vahepeal mõeldud jaanitules põletamiseks. Heino oskas ja jõudis selle töökorda ehitada juba sügistöödeks.
Deering traktori tootjaks on aga aegade jooksul Ameerikasse väljarännanud eestlased, kelle pojaga kohtuti 1980. a. olümpiamängude ajal Tallinnas vanatehnika demonstratsioonil. See traktor oli tubli abiline taludes.
Rehepeksumasina tulek oli võrreldes vilja kootidega väljapeksmisest rehetares suur tehniline edasiminek. See masin eraldab terad kõrte küljest, tuulab ja sorteerib jämeduse ja kvaliteedi järgi seemneviljaks, toiduviljaks, loomasöödaks ja eraldab umbrohuseemned eraldi kotti. Samuti tulevad eraldi põhk ja aganad.
Masinate pideva töötamise tagamiseks oli tarvis 20 kuni 26 inimest ja 4 kuni 6 hobusemeest põllult vilja masina juurde toimetamiseks.
Masina peale oli tarvis 2 inimest, üks, kes võttis koormast ulatatud vilja vastu ja andis edasi teisele, kes soputas vilja ühtlaselt laiali ja laskis peksutrumlisse. Veel oli tarvis neid, kes tegelesid põhu lakka või kuhja panekuga. Vanemad mehed olid terakottidega tegelemas, et iga kultuur ja sort jõuaks oma salve. Põllul oli tarvis koormategijaid ja viljahakkide aluste või viljarõugu ümbruse rehaga riisuja.
Rehepeks oli teatud grupi ühistöö ja sama grupiga käidi kõikides taludes vilja masindamas. Esimene ring oli talirukki ja talinisu masindamine ja hiljem oli suviteraviljade masindamise ring.
Need masinad on esinenud ka mitmetes mängufilmides: „Tants aurukatla ümber," „Ajaarvamine ei alga meist," „Künnimehe väsimus," „Nimed marmortahvlil," „Puhastus" jt. dokumentaalfilmid.
Täname arvukaid külastajaid, kes usinasti pildistasid ja filmisid masinate tööd. Mõned kuulasid ka jagatud selgitusi toimuva kohta. Mitmed nooremad said oma oskusi proovile panna, kui hakkasid naelu puupaku sisse toksima."
Sander Loos Agrimajanduse OÜ-st ajas rehepeksumasina kõrvale võrdluseks oma kollase põllulaeva. Tutvumisrõõmu jätkus nii suurtele kui ka väikestele. Ei saa ju mitte igapäev sellise suure masina hingeelu nii lähedalt uurida ja uhkelt rooliski poseerida.
Ka Miina naised askeldasid usinasti terve päeva vältel. Mari Leover võttis päeva kokku sõnadega:
„Vettpidav kokkulepe ilmataadiga toetas tublisti ka muid tegevusi, mis rehepeksumasina lõgina saatel kenasti sujusid. Soovijatel oli võimalik aiakraami koju viia ja isegi luksusliku väljanägemisega vanast uueks saanud puhvetkapi omanikuks saada.
Kohal oli Õhina Õpitoa perenaine lillesibulate, istikute ja imekauni käsitööga.
Vanaproua Vaike Kukk on kogunud tuntust oma looduslikest materjalidest punutiste ja ehetega. Kaasas olid tal hulk näidiseid ning huvilised said ka õpetust, kuidas ise teha.
Parima soolase ja magusa hoidise välja selgitamiseks oli hääletajatel võimalus 33st purgist maitsta – päris paras katsumus. Tulemuseks selgus, et meie rahvas on jätkuvalt kurgisõber – särtsakas sakummiks tituleeritud hoidis sai kõige rohkem hääli. Magusasõpradele meeldis võrdselt sidrunitarrend ja porgandi-apelsini moos.
Naisselts Miina liige Kare sai mitu tundi tublisti trenni teha, kui õpetas, kuidas purgis rõõska koort loksutades saab võid teha ja kui hästi see veel maitses koduleival.
Leiba sai aga kohe kõrvalt – pagariäri Rosiine Leivad rikkalik lett tuli paljudele üllatusena – tegijad ju lausa oma külast.
Miina naiste telgedel kootud sõbad pakkusid silmailu ja tekitasid tahtmise selline ka omale soetada ja võib-olla kellelgi isegi soovi Miinaga ühineda."

Foto: Merje Kaaret

Mälumäng Laeva Kultuurimajas alustas uut hooaega

Tekst ja foto: Kaidi Mägi, Laeva Kultuurimaja juhataja

Mälumängu uus hooaeg sai avatud 27. septembril ning seal osales 6 võistkonda: Ruubik, Südalinn, VPK, Karukäpad, Lähte ja Täpid.

Mälumängu etapid toimuvad septembri-, oktoobri, novembri- ja jaanuarikuu neljandal teisipäeval ning nelja korra peale selgub paremusjärjestikus võistkond, kes saab auhinnaks rändkarika.
Mitmed seekordsed küsimused olid Laeva nimekamate inimeste kohta, mis puudutas nii kirjandust kui ka kultuuri, sest käesolev aasta on raamatukogude aasta ning ka Laeva Rahvaraamatukogu tähistab novembrikuus 150 sünnipäeva. Mälumängurid teadsid väga paljusid vastuseid ning seekord võitis kohalik võistkond Südalinn.
Järgmine kohtumine toimub 25. oktoobril ning küsimusi tuleb ka eepose „Kalevipoeg“ kohta, mille rahvaväljanne ilmus 160 aastat tagasi.
Ootame veel mälumängu huvilisi oma teisele etapile, sest uued teadmised ja vanadele kinnituse saamine teeb ju rõõmu.

Esimese etapi võitnud kohalik võistkond Südalinn ajude "ragistamise" ajal

Soomepoiste mälestuspäev Pilkal

Tekst ja foto: Anita Priks, Äksi Raamatukogu direktor

17.septembri õhtupoolikul ei lasknud Pilka külas põllule kogunenud inimesed end heidutada ei kõledast tuulest ega kõnede tekste aeg-ajalt niisutavast vihmasabinast. Sügiseselt pahura ilma kohta nenditi lihtsalt: „Mis meil häda! Tookord siin punavägedega ägedat lahingut pidanud soomepoistel oli palju raskem, kuid nemad ei virisenud, et tahaks koju ahju peale sooja!“ Jah, nüüd polnud tegu lahinguga, vaid siin tähistati 78 aasta möödumist Pilka lahingust!

Soomepoiste mälestusristil lehvisid rahvuslipud ning auvalves seisid soomepoiste mundreis ajalooklubi JR 200 mehed. Kuulide vihinat asendasid Eesti hümn ja soomepoiste laul „Teid tervitame, kodumaa metsad“ ning kahurimürina asemel kõlasid mitmed sütitavad kõned. Mälestuspäeva avapalvuse pidas vanglate peakaplan Tanel Meiel. Talle järgnenud sõnavõtjate seas olid ka Luunja vallavanem Aare Anderson, ministri nõunik Kim Kuivalainen, mitmed Riigikogu liikmed ning poliitikud. Kõneldi Pilka lahingust, Soomepoiste tähtsusest ja praegustest keerulistest aegadest...
Et tänavu augusti lõpus möödus Soomepoiste tuba-muuseumi loomisest Äksis juba 20 aastat, esines ettekandega ka Äksi Raamatukogu direktor Anita Priks. Ette loetud katkendid soomepoistest kirjanike teostest andsid kokkutulnuile värvika ülevaate nii soomepoiste sügavast aatelisusest kui ka lahingute vahel toimunud rahulikest puhkehetkedest. Tekstide vahele kõlasid temaatilised laulud Äksi Segakoori esituses.
Ürituse lõpetas pärgade panemine mälestusristi jalamile. Igavene austus soomepoistele, kes täitsid auga oma sõdurivannet Soomes ja Eestis.
Mälestuspäev sai teoks tänu Raimond Viigile ja tema juhitud Soome Sõjaveteranide Eesti Ühenduse Tartu piirkonnale.

Soomepoiste tuba-muuseum Äksis – tänavu augusti lõpus möödus muuseumi loomisest 20 aastat

Äksi Raamatukogu üleeile, eile, täna, homme...

Anita Priks,
Äksi Raamatukogu direktor

„Kõik, mida inimkond on teinud, mõelnud, saavutanud või läbi elanud, kõik see on säilinud raamatute võluvarasalves.“ – Thomas Carlyle (1795–1881), šoti ajaloolane ja kirjanik („Heroes and Hero Worship,“ 1840).

Aeg lendab lausa linnutiivul ja elu nii meie ümber kui ka Äksi Raamatukogus on pidevas muutumises!

Foto: Aide Lättemägi

Äksi Raamatukogu aktivistid võtsid kevadel osa üle-eestilisest Muuseumiööst. Kokku pandi näitus unistuste reisidest, reisidelt toodud rohketest suveniiridest ja muust

ÜLEEILE

Alles see oli, kui „Avangardi“ kolhoosis loodi raamatukogu, mille õigusjärglaseks on tänane Äksi Raamatukogu. Ometi möödub tollest sündmusest tänavu sügisel juba 36 aastat! Sellesse tegusasse aega jäävad raamatukogu 3 asukohta (pime ubrik kolhoosi kontoris, 3 tillukest ruumi samas majas ja kolhoosi saun Saadjärve kaldal), kolm juhatajat (Tiina Piigats, Laine Naarits, Anita Priks), sajad toredad lugejad ning põnevad üritused ja tuhanded uued raamatud.

Arenenud on raamatukogu tehnilised võimalused ja lugejaile pakutavad teenused, toimunud üleminek elektroonilisele laenutamisele ja nutiajastule. Raamatukogu eelarvet on tehtud rublades, seejärel Eesti kroonides ja nüüd juba eurodes. Riiulitel seisvate paksude „ENE“ köidete asemele on tulnud pidevalt näpu vahel kilksuv Facebook ja Google... Raamatukogu kõrvalt on kadunud lagunenud spordihoone ja Vooremaa Maastikukaitseala Administratsioon ning nende asemele tekkinud Jääaja Keskus ning MTÜ Äksi aleviku kogukond.

EILE

Jaanuaris sai alguse üleriigiline raamatukogude aasta, mille raames on ka Äksis toimunud mitmeid põnevaid ettevõtmisi.

Sügisel hakkab lõpusirgele jõudma teema-aasta näituste sari „Reisime raamatutes,“ mille raames eksponeeritakse lugejaile suurt hulka eri maailmajagusid tutvustavaid teoseid.

2022. aasta Muuseumiöö teemaks oli „Öös on unistusi.“ Äksi Raamatukogu aktivistidel haakus selle teemaga idee koostada näitus unistuste reisidest, reisidelt toodud rohketest suveniiridest ja muust ninnist-nännist, reisifotodest ning mälestustest. Muuseumiööl ootaski külastajaid Äksi kogukonna ühistööna valminud suur ja värvikas üheöönäitus „Kauged unistused Äksi öödes,“ kus tutvustati nii sõnas, pildis kui ka esemetes Äksi inimeste täitunud ja veel ellu viimata unistusi kaugetest maadest ning nende toredaid mälestusi elu kõige erilisematest reisidest. Väljapanekut külastas 169 muuseumiöölast nii siitkandist kui ka kaugemaltki. Kõik nad jäid nähtuga rahule ning ei jõudnud ära imestada, millist träni on inimesed endale kaugelt koju tarinud. Ja tõesti – näitusel olid Iirimaa turbast ja Venemaa kasetohust ehted, Kanada kasukad ja korgitser, Istanbuli päevatekk ja topsialused, Türgi vaibad ja vesipiip, San-Marino tuhatoos-ämblik, Walesi linikud ja mängukaardid, Malta keraamika, Jaapani kimono, Hiina pärlid, Hispaania lehvikud ja pistodad, Jaroslavli raamatud...

Jääaja Keskuse juubeli raames sai teoks koroona tõttu ära jäänud kellanäitus „Ajast ajani.“ Algul kurtsid kõik lugejad, et neil pole kodus midagi erilist, kuid tasapisi kogunes raamatukogusse suur hunnik erinevaid kelli ja kalendreid. Raamatukogu laenutusleti ümbrus hakkas nüüd närviliselt tiksuma! Hiljem selgus, et ühesuguseid kelli polnudki – nii olid kõikide toodud kellad erilised! Kolme päevaga külastas näitust 251 inimest ja nähtuga jäädi taas rahule!

Raamatukoguliku sisetöö käigus sai aasta alguses kätte võetud vahepeal soiku jäänud raamatute „täpitamise“ projekt. Nimelt saab selle töö tulemusena suur kogus raamatuid enda seljale erksavärvilise täpi, mis peaks lugejatel sobiva lektüüri valimist tunduvalt lihtsustama: sinine = ulme, must = krimi ja põnevik, roheline = loodus ja loomad, punane = romantika, kuldne = igaveseks säilitamiseks. Neid täppe saab kokku sadu ja sadu ja siis veel mõned ja...

TÄNA

Täna läheb viimaks ometi trükki „Avangardi“ kolhoosi ajalugu, majandustegevust ja seltsielu kajastav raamat, mille koostamises ka Äksi Raamatukogu juba mitmeid aastaid tegev on olnud. Loodetavasti saab seda teost juba sellel talvel raamatukogust osta. Endiselt jätkub ka kolhoosist pajatavate mälestuste ja fotode kogumine ning tulevastele põlvedele talletamine.

HOMME

Homme kutsub Äksi Raamatukogu uusi huvilisi mitmetesse ringidesse ja huvirühmadesse:

- Äksi Segakoor ootab igal teisipäeval kell 18.30 mõlemast soost uusi lauljaid.
- Tervisevõimlemisrühm jätkab tegevust oktoobri keskel. Kutsume kõiki oma tervisest hoolivaid inimesi võimlema neljapäeviti kell 18.00.
- Äksi Hobikoda alustab oktoobri lõpus keraamika töötubadega, täpsemat info saab raamatukogust. Uusi käsitööoskusi omandama on teretulnud kõik huvilised!
- 12. oktoobril kell 12.00 toimus Täiskasvanud Õppija Nädala raames vanadest raamatutest erinevate kaunistus-

te voltimise õpituba.
• 26. oktoobril kell 18.00 toimub Saadjärve Looduskeskuses Äksi Huvikoja reisiõhtu „Jaanipäev Viinis."
• 27. oktoobril kell 13.00 oodatakse kõiki ümbruskonna vanemaealisi Äksi Raamatukokku, et panna alus iganädalastele eakate pealelõunatele.

ÜLEHOMME

Kuhu suunduvad maailm ja Äksi Raamatukogu ülehomme ning kaugemas tulevikus?
Öeldakse, et kõik muutub. Enda ümber toimuvat varem loetud raamatutega võrreldes selgub siiski, et tegelikult muutub küll enamiku asjade pealispind, kuid sisu jääb ikka samaks. Endiselt juhib maailma valitsejaid ja rikkaid võimuiha ning saamahimu, mille rahuldamiseks ei kohkuta tagasi ühegi salasepitsuse või kinnimätsimise ees. Tavalisi inimesi kannustab ikka soov olla õnnelik ja armastatud, elada üha paremini ja kergemini.
Kahjuks pole kõik muutused parema suunas... Enda ümber toimuvat sebimist vaadates tundub vahel tegu olevat lausa peata kanade ringi liikumisega (tänapäeva noortele teadmiseks, et see väljend tähendab sõna otseses mõttes kana, kellel on pea maha löödud, kuid kes ka ilma peata veel sihitult ringi laperdab). Ja raamatud - üha sagedamini jätavad trükist ilmuvad romaanid mulje, nagu oleks need lapse kirjutatud – laused koosnevad kahest-kolmest sõnast ning põnev tekst on täis eluvõõraid detaile.
Kuidas sobitub tulevikku raamatukogu ja mis on ta ülesanne internetiajastul? Küllap on selleks eelkõige kaine talupojamõistuse hoidmine ning sellest lähtunud sajandite jooksul kogutud teadmiste säilitamine. Me võime küll kiita, kui lihtne on digiraamatuid laenutada ja mugav vajaminevat infot internetist otsida, kuid mis saab siis, kui elekter ära läheb... siis aitavad ainult tavalised raamatud!

LUGEMISSOOVITUSED:

• Lugege loodusest ja loomadest, et mõista – inimene ei ole looduse kroon, vaid ainult üks tilluke mutter suures masinavärgis.
• Lugege armastusest, et tuletada meelde – südant ei ole vaja liigselt kaitsta purunemise eest, sest see on valmis armastama mitmeid kordi elus. Parem olgu õnnetu armastus kui ilma armastuseta vaikne vegeteerimine.
• Lugege ajaloost, et taibata – riikide esmane eesmärk on enese säilitamine ja oma mõjuvõimu kasvatamine, alles seejärel tuleb päevakorda rahva heaolu. Igasse tühja prakku poeb aga kindlasti bürokraatia.
• Lugege reisikirju, et saada aimu, kuidas mujal maailmas elatakse.
• Lugege eneseabiraamatuid, et mitte unustada – iga asi siin maailmas läheb kord mööda. Inimestevahelistes suhetes on kõige tähtsam probleemidest otse ja ausalt rääkimine.
• Lugege majapidamis- ja ellujäämisraamatuid, et teada, mida teha siis, kui pole voolu, bensiini ja kauplust, kuidas kasvatada toitu ja ehitada peedist pesumasinat.
• Lugege ulmekirjndust, et mõelda ja otsustada, kas meie valitud tee on ikka õige. Millist tulevikku me endale tahame ja millest me oleme selle saavutamiseks valmis loobuma?
• Lugege lasteraamatuid, et säilitada positiivne meeleolu ja usk headuse võidukäiku.

• **LUGEGE!!!**

SPORT

Lähte 2. Maastikujooks

Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja
Info: Rauno Laumets, Lähte Ühisgümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetaja

Tänavu teist aastat toimunud Tartu valla jooksusari lõppes 24. septembril Lähte Terviseradadel toimunud maastikujooksuga. Jooksusarjal on 3 etappi – kevadel Raadi tänavajooks, suvel Ümber Saadjärve jooks ja sügisel Lähte maastikujooks. Jooksusarja korraldas Tartu Valla Spordiklubi ja spordikool.

Foto: Gleb Volodtšenko

Lähtel toimunud põhijooksu lõpetas kokku 53 jooksjat. Laste- ja noortejooksudel osales kokku 100 last.
8 km pikkuse põhijooksu võitsid meestest Olavi Allase ja naistest Tatjana Mannima.
Ürituse korraldamist toetasid Torgu Mets, Tartu vald, Jungent, Tartu Mill, A. Le Coq, Sport Kõigile, Eesti Kultuurkapital, Tartumaa Spordiliit, Värska, Same ja Isostar.

Foto: Gleb Volodtšenko

Foto: Gleb Volodtšenko

Tartu Valla Spordikool ootab lapsi ja noori trenni!

Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja
Info: Agu Laas, Tartu Valla Spordikooli direktor

KERGEJÕUSTIKUTRENNID 2022/2023 Õ.A
Lähte – treener Kersti Viru

T, N, R	13.15–14.00	ettevalmistav aste 1
T, R	14.00–15.00	ettevalmistav aste 2
N	15.30–17.00	ettevalmistav aste 2

Alates 3. novembrist muutub neljapäevane Lähte treening Tartu TÜ SH treeninguks. Lapsed toob Tartusse valla buss kell 13.25 väljumisega Lähte spordihoone juurest ja viib pärast treeningu lõppu, kell 15.10 Tartust tagasi Lähtele.

Kõrveküla – treener Ille Kukk

E, N, R	14.00–15.00	ettevalmistav aste
E, T, K, N, R	15.00–16.30	treeningaste
K	17.00–18.30	spordimeisterlikkuse aste

Kõrveküla – treener Toomas Klaup

E	12.00–12.45	ettevalmistav aste
	12.45–13.30	ettevalmistav aste
	13.30–14.15	ettevalmistav aste
K	12.00–12.45	ettevalmistav aste
	12.45–13.30	ettevalmistav aste
	15.00–15.45	ettevalmistav aste
N, R	14.00–16.15	treeningaste

Tabivere – treener Toomas Rosenberg

E, T, N	15.00–16.00	tüdrukud
	16.00–17.00	poisid

VÕRKPALLITRENNID 2022/2023 Õ.A
Lähte – treener Kersti Vaher

E, K, N	14.15–15.15	1.–3. klass

Lähte – treener Gunnar Kallari

E	14.20–15.20	8. klass
	15.20–16.30	9.–12. klass
T	14.20–15.20	5.–7. klass
	15.20–16.20	8. klass
	16.20–18.00	9.–12. klass
K	14.20–15.20	5.–7. klass
	15.20–16.20	8. klass
	16.20–18.00	9.–12. klass
N	14.20–15.20	5.–7. klass
	15.20–16.20	8. klass
	16.20–18.00	9.–12. klass
R	14.20–16.00	8.–12. klass jõutreening

Kõrveküla – treener Margus Pärsik

E, T, N	13.30–14.30	1.–4. klass
E, T, N	14.30–15.30	5.–9. klass

Tartu Valla Spordikool

KORVPALLITRENNID 2022/2023 Õ.A
Lähte – treener Iivi Kaljuvee

T, K, N, R	12.20–13.05	1.–2. klass
T, K, N, R	13.20–14.05	3.–4. klass
E, T, K, R	14.15–15.45	5.–6. klass
E, T, K, N	15.45–17.15	8.–12. klass

Kõrveküla – treenerid Ott Toomsalu ja Mairo Padar

E	13.30–14.00	1.–2. klass
	14.00–15.00	3.–4. klass
	15.00–16.30	7.–9. klass
T	15.00–16.15	5.–6. klass
K	15.00–16.30	7.–9. klass
N	14.00–16.00	üldkehaline ettevalmistus/treening (ÜKE)
	15.00–16.00	5.–6. klass
R	14.00–15.00	1.–2. klass
	14.00–15.00	üldkehaline ettevalmistus/treening (ÜKE)
	15.00–16.00	3.–4. klass

JUDOTRENNID 2022/2023 Õ.A
Lähte – treener Ats Kukk

E	18.00–19.30
T	17.45–19.15
N	18.00–19.30

Kõrveküla – treener Mattias Kuusik

E, K, N	15.00–16.30

Kõrveküla – treener Ats Kukk

E, K, N	16.30–17.30

KREEKA-ROOMA MAADLUSE TRENNID 2022/2023 Õ.A
Lähte – treener Toomas Proovel

E, K, R	16.00–17.30

VIBULASKMISETRENNID 2022/2023 Õ.A
Tartu Raadi vibutiir ja Veeriku PK vibusaal treenerid Kadi Koort ja Triinu Lilienthal

E, T, K, N	15.30–16.30	algettevalmistav aste 1
E, T, K, N	16.30–19.30	treeningaste

SUUSATAMISETRENNID 2022/2023 Õ.A
Lähte – treener Ago Vahtra

E	14.15–15.15	1.–6. klass
	15.30–17.00	6.–12. klass
T	14.15–15.15	1.–6. klass
	15.30–17.00	6.–12. klass
K	14.15–15.15	1.–6. klass
	15.30–17.00	6.–12. klass
R	14.15–16.00	1.–6. klass
	16.00–17.00	6.–12. klass

Maa uus väärtus selgub oktoobri viimasel päeval

Maa-amet

Tänavu toimub 21 aasta järel taas maade korraline hindamine, mis annab objektiivse ja ajakohase info maa turupõhise väärtuse kohta. Maa uus väärtus on alates 31. oktoobrist Maa-ameti veebilehel kõigile huvilistele kättesaadav.

Kuidas maa korraline hindamine toimub?
Maa korralise hindamisega määratakse üheaegselt kõikidele Eesti maaüksustele ligikaudne turupõhine väärtus ehk maa maksustamishind. Hinnatakse ainult maad, ei hinnata kasvavat metsa ja ehitisi. Hindamisel paikvaatlusi ei tehta, tulemused arvutatakse andmekogude andmetele tuginedes ja hindamismudeleid kasutades. Väärtus arvutatakse toimunud tehinguhindade võrdlemisel ja kohandamisel hinnatava maa omadustega.
Hindamise teeb Maa-amet koos kutseliste kinnisvara hindajatega. Maaomanik ei pea tegema muud, kui üle kontrollima oma maa andmete õigsuse andmekogudes peale hindamistulemuste avalikustamist alates 31.10.2022, soovitavalt ühe aasta jooksul. Hindamise aluseks olnud tehinguandmetega tutvuda ei ole võimalik, sest nendele ligipääs on piiratud isikuandmete kaitse reeglitega.

Kuidas hakkab uus hindamine mõjutama maamaksu?
Korralise hindamise tulemusel leitud maa maksustamishind on aluseks ka maa maksustamisel. 2022. ja 2023. aastal arvutatakse maamaks veel varasema, 2001. aasta maa maksustamishinna alusel. 2022. aasta hindamise tulemusi hakatakse maksustamisel kasutama alates 2024. aastast. See, milliseks kujuneb iga maaomaniku maamaks, selgub alles 2023. aasta lõpus, kui Maksu- ja Tolliamet arvutab uued maamaksud. Maamaksu arvutamiseks kasutatakse lisaks Maa-ameti hinnatud maa väärtusele ka kohalike omavalitsuste määratud maamaksumäärasid ning iga konkreetse maatükiga või maaomanikuga seotud maksusoodustuste või maksuvabastuste andmeid. Kohalikud omavalitsused kinnitavad uued maamaksumäärad hiljemalt 1. juuliks 2023.
Kuna maa väärtus on viimase kahe kümnendi jooksul kordades kasvanud, siis on 2022. aasta maa maksustamishinnad samuti kordades kõrgemad kui praegu kehtivad 2001. aasta maa maksustamishinnad. Ära hoidmaks maamaksu hüppelist kasvu, on seadusega langetatud maksimaalseid maamaksumäärasid 5 korda ning seatud piirang, et maamaks ei saa tõusta rohkem kui 10% aastas.

Mis on maa hindamisel sel korral teisiti?
Eelmistel maa korralistel hindamistel (1993, 1996, 2001) olid kohalikud omavalitsused hindamise protsessi aktiivselt kaasatud ja piirkondades olid veidi erinevad lähenemised. Seekord viib hindamise läbi Maa-amet koos kutseliste hindajatega ühtse metoodika alusel.
Eelmistel korralistel hindamistel moodustati hinnatsoonid, hindamistulemuseks olid tsoonide hinnad maa sihtotstarbe ja kõlvikute kaupa, mille alusel tuli igale katastriüksusele maa maksustamishind eraldi välja arvutada. Seekord arvutatakse maa väärtus kohe igale maaüksusele.
Võrreldes varasemate hindamistega on praegu palju rohkem tehinguandmeid, mis võimaldab kasutada automaatseid hindamismudeleid. See tähendab, et kõik arvutused tehakse automaatselt, kuid hindamismudelid (metoodika) on välja töötatud hindajate meeskonna poolt. Kui maaüksuse andmed andmekogudes muutuvad, siis arvutatakse hindamistulemus ümber kohe, kui maakatastri andmed muutuvad, või aasta lõpus, kui muutuvad teiste andmekogude andmed.
Üleminek automaatsetele hindamismudelitele viib maa hindamise uuele tasemele, võimaldades saada maa väärtuse kohta ajakohast ja objektiivset infot. Lisaks maa maksustamisele saab maa korralisel hindamisel leitud väärtuse andmeid kasutada ka lihtsamates tehingutes (servituutide seadmisel või maa müümisel ja rentimisel, kui sellel ei ole ehitisi või metsa), maa väärtuse kajastamisel raamatupidamises või uusi investeerimisvõimalusi hinnates. Tulemuste kasutamisel on oluline silmas pidada, et tegemist on masshindamisega, mille tulemus on statistiline üldistus. Samas on korralise hindamise tulemused oluliselt täpsemad kui senised Maa-ameti kinnisvara hinnastatistika võimalused (turuülevaated, päringukeskkond), kuna arvestavad iga maatüki omadusi. Edaspidi hakkab maa korraline hindamine toimuma regulaarselt igal neljandal aastal. See tähendab, et järgmine hindamine toimub 2026. aastal.
2022. aasta maa korralise hindamise tulemused avalikustatakse 31. oktoobril Maa-ameti veebilehel www.maaamet.ee
Sealt leiab ka rohkem infot hindamismetoodika ja hindamistulemuste kasutamisvõimaluste kohta.

Mida saame veel teha, et energiat säästa?

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Alustame energiatarkade tarbimisharjumuste kujundamisest – iga kilovatt loeb!

Lihtsaim ja kiireim viis energia kokkuhoiuks on juba täna alustada oma tarbimisharjumuste ülevaatamisest ning säästlikumaks kujundamisest. Üksikud säästutegevused ei pruugi anda küll märkimisväärset kokkuhoidu rahakotis, kuid säästlike harjumuste mõju tervikuna on juba igast üksikust sammust nähtav. Näiteks, kui suudame iga Eesti elaniku pealt hoida kodus, tööl ja transporti kasutades kokku kasvõi 1 kWh energiat kuus, on kogusääst ühes kuus juba 1 331 795 kWh. Võrdluseks – 150 ruutmeetrise

üksikelamu aastane energiatarve on ligikaudu 20 000 kWh.
Kantar Emori küsitluse põhjal peab end säästlikuks tarbijaks ligi pool Eesti elanikkonnast. Tõenäoliselt sa juba täna kustutad tuled toas, kus ei viibi, ja eemaldad seadmed vooluvõrgust – seda teeb juba 59% Eesti elanikest! Olenemata sellest, kui tublid me täna oleme, saame üheskoos selle täiendava kilovati veelgi säästa.

Soovitused säästlike harjumuste kujundamiseks:

• Alanda kütteperioodil oma toatemperatuuri vähemalt 1 kraadi võrra. 1 kraadi võrra toatemperatuuri alandades hoiame kokku kuni 10% kodu kütmiseks kuluvast energiast. Eluruumi mugav temperatuur võiks jääda 21 °C ja magamistoas parema une tagamiseks 18–20 °C juurde. Tervise hoidmiseks ei tohiks tubades, kus viibivad pikemaajaliselt inimesed, temperatuur langeda alla 18 °C.

• Pole võimalust temperatuuri reguleerida? Korterelamutes, mida köetakse kesksest süsteemist, oleks mõistlik radiaatoritele paigaldada regulaatorid. Täiendava efekti saavutamiseks tasuks kaaluda paigaldavate termostaatide reguleerimisulatuse piiramist, et vältida toa üle- või alakütmist. Elamutes, kus kasutatakse individuaalkütet, mida ei saa reguleerida (näiteks ahikütet), tasuks kaaluda toatemperatuuri mõõtmist ja sellele vastavalt hoone kütmist planeerida.

• Saa jälile varjatud energiatarbimisele! Näiteks kustuta tuled tubades, kus sa ei viibi, ruuter, kui sa seda ei kasuta, või ooterežiimil arvuti. Kõik elektrivõrguga ühendatud seadmed tarbivad vähesel määral, kuid pidevalt elektrit. Kaalu ka lisafunktsioonide väljalülitamist näiteks nutitelefonil – oled kindlasti märganud, kuidas telefoni aku palju kiiremini tühjeneb, kui näiteks GPS on tööle ununenud.

• Vett kokku hoides säästad ka energiat. Üks suuremaid energiakulusid kodumajapidamises on vee soojendamine. Hoides kokku sooja vett, säästad nii energia- kui ka veekuludelt. Lihtsaim ja kiireim viis on esiteks vähendada vee kasutust, paigaldades säästlikud kraani- ja dušiotsikud ning vältides vee niisama kraanikausist alla voolamist. Lisaks saame lühendada duši all käimist ja eelistada käte pesemisel jahedamat vett.

• Vajadus või mugavus? Mõtle oma tarbimine läbi ning erista, mis on vajalik ja mis on lihtsalt harjumuspärane ning mugav. Näiteks korterelamutes, kus põhiküte saadakse kaugküttest,

Elektriseade	Kasutus	Kuine tarbimine, kWh	Rahaline kulu kuus hinnaga 20 senti/kWh + eeldatavad lisatasud
Külmik (D-energiaklass)	Pidev	17	5,65
Vanem külmik	Pidev	50	16,94
Nõudepesumasin (D-energiaklass)	5 korda nädalas	18	6,11
Mikrolaineahi	Pool tundi päevas	19	6,30
Kohvimasin	10 min päevas	3	1,05
Veekeetja	5 min päevas	4	1,31
Elektripliit	1 tund päevas	31	10,50
Elektriahi	30 min päevas	31	10,50
Pesumasin (60 °C)	3 korda nädalas	20	6,71
Kuivati	3 korda nädalas	40	13,41
Triikraud	2 tundi nädalas	9	3,05
Tolmuimeja	30 min päevas	12	4,20
Plasmateler 55 tolli	3 tundi päevas + ooterežiim	35	11,86
LCD teler 42 tolli	3 tundi päevas + ooterežiim	17	5,67
LED teler 55 tolli	3 tundi päevas + ooterežiim	6	2,03
Mängukonsool	2 tundi päevas	7	2,40
Digiboks	Pidev	4	1,26
Arvuti kuvariga	4 tundi päevas	25	8,47
Arvuti kuvariga ooterežiimis	Pidev	6	1,98
Sülearvuti	4 tundi päevas	8	2,54
Sülearvuti ooterežiimis	Pidev	2	0,56
Wifi ruuter	Pidev	14	4,74
Hõõglamp 100 W	5 tundi päevas	16	5,25
Säästulamp 18 W	5 tundi päevas	3	0,95
Valgusti LED 12 W	5 tundi päevas	2	0,63
Elektriboiler 100 l 2200 W	4 tundi päevas	273	92,41
Elektriradiaator 2000 W	20 tundi päevas	1240	420,06
Soojustagastusega ventilatsioon (75 W)	Pidev	55	18,63
Õhk-õhk soojuspump (COP 3, maja aastane energiatarve 12 000 kWh)	Aastaringselt	335	113,4846
Vesi-õhk soojuspump (COP 4, maja aastane energiatarve 12 000 kWh)	Aastaringselt	250	84,69

on populaarseks muutunud vannituppa ja koridori elektrilise põrandakütte paigaldamine. Taolise tarbimise vähendamine võib tuua kaasa märkimisväärse säästu.

• Vaata üle ka oma transpordikulud. Kulud transpordile võivad pere eelarvest moodustada märkimisväärse osa ja olla palju suuremad elektri- või soojakuludest. Võimalusel võiks just mugavussõite vähendada, sõita säästlikumalt, eelistada väiksema kütusekuluga sõidukit ja eelistada auto asemel muid liikumisviise. Kui alandada oma kiirust maanteel tasemele 90 km/h, hoiad võrreldes kiirusega 110 km/h kokku 1,3 liitrit kütust ja võrreldes kiirusega 130 km/h 2,9 liitrit kütust 100 km kohta – see on märkimisväärne kokkuhoid.

• Kortermajas elades räägi säästuvõimalused läbi teiste majaelanikega. Korterelamutes, kus täna toimub elektrikulude jaotamine ruutmeetripõhiselt, on soovitus minna üle korteripõhisele elektriarvestusele – keegi meist ei taha mittesäästliku naabri elektrit kinni maksta. Esimene samm on korterühistu koosolekul antud küsimus tõstatada ja proovida jõuda ühisele meelele.

Energiatõhus kodu – sääst ja mugavus samaaegselt

Säästlike tarbimisharjumustega jõuame käia ainult osa energiakokkuhoiu teekonnast. Täiendav energia kokkuhoid eeldab juba energiatõhususe investeeringute tegemist. Kodu renoveerimist energiatõhusaks peab energiatõhususe meelsusuuringu kohaselt oluliseks lausa 57% elanikkonnast. Mida soojapidavam on hoone, seda väiksemad on energiakulud – terviklik kodu renoveerimine võimaldab energiakulusid vähendada tervelt 50%.

Soovitused kodu renoveerimiseks:

• Eelista terviklikku renoveerimist. Tervikliku renoveerimisega saavutatav energiasääst võib esialgu küll vähesel määral elanike igakuiseid makseid suurendada, kuid võrreldes osalise renoveerimisega on pikas perspektiivis kulud madalamad. Ei tasu unustada, et terviklik renoveerimine soodustab kinnisvara väärtuse kasvu ning parandab elukeskkonda.

• Kasuta renoveerimiseks riigi toetusi. Kodu renoveerimise teenuseid pakub KredEx, kellel on lahendusi nii kodanikele, korteriühistutele, aga ka kohalikele omavalitsustele. Korteriühistuid nõustavad KredExi teenuste osas maakondlikud arenduskeskused.

• Küttesüsteemi valides võta arvesse oma tarbimisvajadusi, hoone eripärasid ja asukohast sõltuvaid võimalusi, et saavutada võimalikult energiasäästlik lahendus. Õigesti valitud küttesüsteem tagab sooja kodu, meeldiva sisekliima ja hoiab energiakulud optimaalsed.

• Ära unusta ventilatsiooni! Vanade korterelamute puhul võib olla ventilatsioon kinni ehitatud ja niiskus ning õhk liigub läbi puitakende ja ahjulõõride, kuid aknaid vahetades või muid energiatõhususe investeeringuid teostades on vajalik tagada hoone ventileerimine, et vältida liigse niiskuse ja hallituse tekkimist. Soovitus on paigaldada soojustagastusega ventilatsioonisüsteem, mis täiendavalt võimaldab küttekuludelt kokku hoida.

• Kaalu hoone katusele päikesepaneelide paigaldamist. Päikesepaneelidega toodetud elektrit saad tarbida ise või müüa seda võrku.

• Energiasäästu potentsiaali hindamiseks lase teostada energiaaudit. Energiaauditi käigus analüüsitakse hoone energiakasutust ja tehnoseisundit. Analüüsi tulemusena antakse ülevaade hoone energiatõhususe ja sisekliima parandamise vajadusest, võimalustest ja nendega kaasnevast energiasäästust. Energiaauditi tulemuste põhjal on võimalik astuda järgmisi samme hoone energiatõhusaks renoveerimiseks.

Kas see on kõik, mida saan targalt tarbimiseks ette võtta? Sugugi mitte – need on soovitused, mis aitavad astuda esimese sammu energiatarkuse suunal! Rohkem nippe leiad veebilehel www.mkm.ee/hoiamekokku.

Uuring inimeste suhtumisest suurkiskjatesse

Tartu Ülikooli terioloogia õppetool, Maris Hindrikson

Käimas on kolme Baltimaad hõlmav ühisuuring inimeste suhtumise kohta suurkiskjatesse, mille abil soovime välja selgitada ühiskonnas hetkel valitsevat suhtumist suurkiskjatesse ning võrrelda käesoleva uuringu tulemusi eelmise, aastatel 2003–2006 läbi viidud uuringu tulemustega. Oma elutegevuse käigus puutuvad suurkiskjad aeg-ajalt kokku inimesega, mistõttu peab nende liikide kaitse- ja ohjamistegevuste kavandamisel arvesse võtma ka inimeste suhtumist. Kahe uuringu vahel on nii ühiskonnas kui ka looduses toimunud mitmeid muutusi (linnastumise suurenemine, kiskjate arvukuse muutused, intensiivne metsaraie, lambakasvatuse ja mesinduse populaarsuse kasv), mis võivad mõjutada inimeste ja kiskjate vahelisi suhteid ning laiemalt ühiskonna suhtumist suurkiskjatesse.

Uuring toimub veebiküsitluse vormis ning sellele saab vastata juuresoleva qr-koodi abil. Küsimustiku täitmine võtab aega umbes 20 minutit ja palume see võimalusel lõpuni vastata. Täites küsimustikku, aitad kaasa nii suurkiskjate teaduspõhisemale majandamisele kui ka konfliktide vähendamisele suurkiskjate ja inimese vahel. Kontakt:

Tartu Ülikooli terioloogia õppetool, Maris Hindrikson (maris.hindrikson@ut.ee), Egle Tammeleht (egle.tammeleht@ut.ee) ning Harri Valdmann (harri.valdmann@ut.ee)

Tunnustamiskonkurss Tartumaa HEA TEGU 2022!

SA Tartu Ärinõuandla

Kutsume märkama tegusaid ühendusi ja vabatahtlikke enda ümber! Samuti vabaühendused ise saavad esitada tunnustamiseks neid toetanud ettevõtteid ja ka kohalikku omavalitsust, kui koostöö on olnud sisuline ja tulemuslik.

Soovime leida ja tunnustada 2022. aastal silma paistnud ja innukalt tegutsenud

- aktiivseid kodanikuühendusi,
- vabakondlasi/vabatahtlikke,
- vabasektori toetajaid ja
- ilma projektitoetuseta sündinud tegu.

Ettepanekute tegemise vormi leiab veebilehelt www.arinouandla.ee

Kandidaate saab tunnustamiseks esitada kuni 30. oktoobrini 2022. a.

Tunnustamiskonkursi läbiviimist toetab Kodanikuühiskonna Sihtkapital.

TEENUSED

Korstnapühkimistööd Eesti Kutsekoja litsentsiga korstnapühkijalt. Ametliku korrasoleku akti väljastamine. Korstnapühkijal oma redel kaasas. Info tel. 5191 6605.

Retroansambel Cantare 80 a. poplugudega 6-s erinevas keeles **sisustab Teie firma- ning erapeod** mõnusa tantsumuusikaga! Võimalus tellida õhtujuht, jõuluvana ja/või huumorishow. Info tel: 505 3933.

Aitame **seadustada hooneid, kasutuslubade taotlemine**.
Info: e-posti aadress: info@ehitusdokument.ee tel: 5699 3014, Ehitusdokument OÜ.

Kirjalik tõlge vene-eesti, eesti-vene suunades. 15 aastat tõlkimise kogemust. Juriidiline tõlge (ilma notari ja vandetõlgi kinnituseta); dokumendid (avaldused, taotlused); tarbetekstid: artiklid, tootekirjeldused, reklaam, kodulehed. Küsige personaalset pakkumist e-posti aadressil marivahk@gmail.com või tel 524 4640.

Erinevad pottsepatööd: Küttekollete ehitus, remont ja paigaldus. Ahjusoojus OÜ. Info tel 5362 0623 või info@ahjusoojus.ee

MÜÜK

Müüa **2-toaline korter** (46,5 rm) 3-ndal korrusel **Laeva külas** Masti tee 4, Tartu vald. Renoveeritud aastal 2020. Info: tel 518 2608, 5804 5076.

TÖÖ

Pakume tööd **ekskavaatorijuhile** uuel CAT masinal. Pakume tööd **tänavakivi paigaldajale**, väljaõpe kohapeal. Pakume tööd **üldehitajale**. Info tel 5564 9350, e-posti aadress info@rohelineheakord.ee

Armas ettevõtliku vaimuga naine!

Oled oodatud ettevõtlike naiste päevale 25. novembril kell 9.30–22.00, Biz Town'is (SPARK Hub, Narva mnt. 3, Tartu).
Päevast suurema osa võtab enda alla juhendatud ettevõtlusküla mäng, mille kaudu õpime koostööd, mängime läbi ettevõtlusstrateegiad, aga saame paremini iseendaga tuttavaks, teadlikuks enda mõttemustritest, kus ja miks end ebakindlalt tunneme, mille põhjal otsuseid teeme jne.
Õhtul ühine õhtusöök ja päeva lõpetab Margit Foht, kes esmalt jagab meiega enda (ja oma ettevõtte) lugu ja seejärel teeb meiega läbi juhendatud vabastava tantsu.
Lähem info ja registreerumine Tartu Ärinõuandla kodulehel: www.arinouandla.ee/voog/ettevotlike-naistepaev/

LÕUNA-EESTI ETTEVÕTLIKUD NAISED

LÄHTE ÜHISGÜMNAASIUM

võtab tööle kooli sööklasse

KOKA

Lisainfo tel 5342 4875.
Kandideerimiseks palume esitada dokumendid e-postiga: poolakeseanne@gmail.com

Maarja Perejuuksur
ajutiselt avatud
Reedel kell 9.00–18.00
info telefonil 5665 9988.

ÄKSI RAAMATUKOGU KUTSUB

- Äksi Segakoor ootab igal teisipäeval kell 18.30 mõlemast soost uusi lauljaid.
- Tervisevõimlemisrühm jätkab tegevust oktoobri keskel. Kutsume kõiki oma tervisest hoolivaid inimesi võimlema neljapäeviti kell 18.00.
- Äksi Hobikoda alustab oktoobri lõpus keraamika töötubadega, täpsemat info saab Raamatukogust. Uusi käsitööoskusi omandama on teretulnud kõik huvilised!
- 26. oktoobril kell 18.00 toimub Saadjärve Looduskeskuses Äksi Huvikoja reisiõhtu „Jaanipäev Viinis."
- 27. oktoobril kell 13.00 oodatakse kõiki ümbruskonna vanemaealisi Äksi Raamatukokku, et panna alus iganädalastele eakate pealelõunatele.

*Aiad
*Väravad
*Automaatika

AiaABC OÜ
Uks maailma - turvalisem kodu

Marko Kivisild
marko@aiaabc.ee
Gsm: +372 585 16 323
www.aiaabc.ee

Head aeda!

Tasuta koolitus (130 tundi)

TEADLIKULT TÖÖELLU

* kui oled tööturult eemal olnud 6 kuud või kauem; võib olla töötanud kuni 30 päeva viimase 6 kuu jooksul

Mis on minu karjääritüüp?
Isiklik tööönne valem
Arvuti tööotsingul
Muutuv tööõigus
Eneseanalüüs
Töövestlus videos
Tööklubi

Koolituse infotund:
2. november 2022
kell 12.00
Tartus Lutsu 3

Registreeri nüüd: 52 65 488 või ingrid.purje@jmk.ee
Lisainfo: www.jmk.ee/2nov

Europe Lit Euroopa Sotsiaalfond
Eesti kaitsev haake

Tule Tantsima

TABIVERE RAHVAMAJA

Alustame Tabiveres rahvatantsurühmaga

NELJAPÄEVITI 18.00

Oodatud on kõik huvilised, kellel soov ja tahe tantsida

LISAINFO: 53001824

JUHENDAJA ANETTE ANT

Palju õnne pisipõnni sünni puhul!

AUGUST KREE	19.06.2022
BRENT KÄHR	27.08.2022
MERILII TOOTS	31.08.2022
HUGO RATAS	09.09.2022
EMY IŠTŠUK	10.09.2022
STEFFEN OJAMAA	12.09.2022
JESPER SUITSEV	14.09.2022
ISABELLA OLESK	24.09.2022
FREDERIK MÖLDER	25.09.2022
OLIVER KASS	01.10.2022

Evi Zirnask 96

Olgu ilus see aasta,
mis ootab sind ees.
Palju õnne sul soovime
kuldsel eluteel...

Laeva pensionäride selts

Tiia, Marju, Karmen, Lembit!

Et õnn teid iial ei unustaks,
et rõõm kõik mured purustaks,
et oleksite alati terve ja noor
ning täituks iga te südamesoov!

Õnnitleme!

Maarja-Magdaleena Maarahva Selts

Meie hulgast lahkunud

MARIA TELLISTE
07.10.1927–04.09.2022

SENTA PÕDER
15.08.1947–14.09.2022

LEILI MÄLLO
22.07.1951–30.09.2022

ZOJA TAMM (SULG)
(1955–2022)

Mälestame kallist klassiõde ja avaldame kaastunnet lähedastele.

Lähte Keskkooli 11 lend klassijuhatajaga.

EESTI RAHVA MUUSEUM
UUDISED
www.erm.ee

OKTOOBER

21.10 kell 19 kontsert „Mart Saar 140“
22.–23.10 aasta tantsuauhinnad „Kuldne karikas 2022“
22.–23.10 ERMi õpituba. Võrkvöö põimimine
22.–23. ja 29.–30.10 ERMi õpituba. Telgedel kudumine algajatele
28.–29.10 kell 18 festival „IdeeJazz 2022“ silla-alal
31.10 nüüdismuusika festival „Afekt“

NOVEMBER

5.11 ERMi õpituba. Vatist kuuseehete tegemine
5.11 kell 19 Curly Stringsi kontsert
5. ja 6.11 kell 19 lavastus „Audients“
9.11 kell 19 Teater NitJa: Pisarakomöödia „Muundus või Svabrakadabra“
10.11 kell 19 etendus „Kuuvalgus pärast kesköödd“
11.11 kell 19 etendus „Kõike head, vana toriseja“
12.10 ERMi õpituba. Seto värviline heegelpits
13.11 kell 12 ERM tantsib isadepäeval
13.11 kell 19 Mihkel Raua ja Marc-Erik Kammiste kontsert
18.11 kell 19 Anne Veski kontsert „Rohkem on head“
19.11 kell 17.30 veebisaate Tartu Folk-Off stuudiosalvestus
20.11 ERMi õpituba. Südamekujulise sõle tegemine

METSIKUD JÕULUD
ERMi lustakas lasteetendus
detsembris
Piletid
Piletilevist

Kvaliteetset Eesti käsitööd ning maitseid väärtustav
ERMi
JÕULULAAT
10.–11. detsembril

TARTU VALLA KULTUURIKALENDER

Ajas muutuv kultuurikalender on leitav aadressil: www.kultuurikava.ee

NB! Kõik soovijad saavad oma sündmuse kalendrisse ise märkida. Loo konto, logi sisse ja lisa sündmus! Siis ei ole vaja eraldi Kuukirjale sündmusest märku anda. PALUN PANNA TÄHELE, et olenevalt olukorrast seoses COVID-19 viirusega VÕIVAD ÜRITUSED ÄRA JÄÄDA.

OKTOOBER – NOVEMBER 2022

Jääaja Keskuses Eesti Loodusmuuseumi külalisnäitus **„Isad ja pojad“, „Sa oled see, mida sööd“** ja trepigaleriis loodusfotograafi ja bioloogi **Urmas Tartese makrofotode näitus**.

25. okt Kell 19.00	**Mälumängu II etapp** Laeva Kultuurimajas.
26. okt Kell 12.00	Iga kuu viimane kolmapäev ürituste sari **„Eakate tund“** Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses.
26. okt Kell 18.00	Äksi Huvikoja **reisiõhtu „Jaanipäev Viinis“** Saadjärve Looduskeskuses.
27. okt Kell 13.00	Oodatakse kõiki ümbruskonna vanemaealisi Äksi Raamatukokku, et panna alus iganädalastele **eakate pealelõunatele**.
27. okt	Kell 17.00 **võimlemistreening** kõikidele Äksi võimlemissaalis Euroopa meistri Mattias Kuusiku juhendamisel. Kell 18.00 **Äksi reisifestival** Äksi motorantšos. Info Inga ja Tiina: inga.loimet@gmail.com, 55628118, tiina.tambaum@gmail.com, 53424504.
27. okt Kell 18.00	**Õhtusöögiga monovaatemäng "Külluslik elu õpetus"** A. Kivirähk "Kuus monoloogi raha asjus" ainetel. Lavastuse on loonud Alle-Saija Teatristuudio. Pilet koos õhtusöögiga 12.- Korraldab Maarja-Magdaleena Rahvamaja.
30. okt Kell 12.00	**Küünalde töötuba mesilasvahaga** Laeva kultuurimajas. Lisainfo ja registreerimine Ülle Talv tel 5621 6885.
10. nov Kell 18.30	**Marditrall** Äksi Kivipargis. Maskeeri end mardisandiks, võta kaasa tõrvik ja midagi millega teha muusikat (heli, lärmi) ning rõõmus tuju! Laulujoru võtab üles Äksi Segakoor. Tasuta.
12. nov Kell 19.00	**Teatrietendus Neil Simon "Uus peatükk"** Tabivere Rahvamajas. Osades: Lauri Liiv, Tarvo Krall, Külli Reinumägi, Kaili Närep. Pilet 21.20–23.20 €.
25. nov Kell 19.00	Tähistame Äksi aleviku sünnipäeva **stiilipeoga Avangardist Äksi alevikku** Äksi Motorantšos. Kaetud on suupistelaud ja köetud on saun. Pilet eelmüügist 10€ (Äksi raamatukogus või Rääbise 5, Äksi alevik), kohapeal 15€. Info Katrin Sisask, tel 5627 0280.
26. nov Kell 16.00	**Kontsert "Süda silmades"** Maarja-Magdaleena rahvamajas. Laulab Marju Länik. Piletid eelmüügis Maarja-Magdaleena rahvamajas 12€/10€.
27. nov	Advendiaja vastuvõtmine Tartu valla erinevates piirkondades.
30. nov Kell 12.00	Iga kuu viimane kolmapäev ürituste sari **„Eakate tund“** Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses.
30. nov Kell 20.00	N. Gogol **komöödiaetendus "Naisevõtt"** Laeva kultuurimajas. Laval Alle-Saija Teatristuudio näitlejad. Etendus on kahes vaatuses. Pilet 9€, sooduspilet (pensionärid, õpilased) 7€.

TAMMISTU | MAARJA-MAGDALEENA | TABIVERE | ÄKSI | LÄHTE | LAEVA | KOGU TARTU VALD

VAIMULIK VESTLUSRING PIIBLI TEEMADEL
VEDU raamatukogus
Iga kuu kolmandal neljapäeval kl 12.00
15.09 ***Kui usaldusväärne on Piibel ?***
20.10 ***Tänapäeva ebajumalad***
17.11 ***Milline Jumal on ja milline Jumal ei ole ?***
15.12 ***Mis annab jõulurahu ?***
Vestlust juhib pastor Leho Paldre Tartu Kolgata kogudusest